Trafikutskottets betänkande 1984/85:13

om anslag till Vägväsende m. m. (prop. 1984/85:100 bil. 8)

SJÄTTE HUVUDTITELN

Anslagen till vägväsende m. m.

Regeringens förslag i proposition 1984/85:100 bilaga 8 (kommunikationsdepartementet) under avsnitt B. Vägväsende (s. 17–51) Allmän översikt och punkterna B 1. – B 9., till medelsanvisning m. m. under de skilda väganslagen innebär

att till Vägverket: Ämbetsverksuppgifter för budgetåret 1985/86 anvisas ett förslagsanslag på 7 250 000 kr. (punkt B 1.),

att regeringen medges att lämna vägverket vissa beställningsbemyndiganden för den statliga vägdriften (punkt B 2.),

att till Drift av statliga vägar för budgetåret 1985/86 anvisas ett reservationsanslag på 4 193 500 000 kr. (punkt B 2.),

att regeringen medges att vid behov – när allmän väg övergår till kommunal eller enskild väghållning – låta vägverket överföra medel motsvarande gällande statsbidrag mellan detta anslag och anslagen B 4. Bidrag till drift av kommunala vägar och gator resp. B 6. Bidrag till drift av enskilda vägar (punkt B 2.),

att regeringen medges att låta vägverkets kostnadsramar för anslagen Drift av statliga vägar resp. Byggande av statliga vägar jämkas för åren 1985 och 1986 (punkt B 2.),

att regeringen medges att låta vägverkets drift- och byggandeanslag för den statliga väghållningen jämkas (punkt B 2.),

att till Byggande av statliga vägar för budgetåret 1985/86 anvisas ett reservationsanslag på 900 000 000 kr. (punkt B 3.),

att regeringen medges låta vägverkets bidragsmedel – avseende drift av kommunala vägar och gator – användas för forskning och utveckling (punkt B 4.),

att till Bidrag till drift av kommunala vägar och gator för budgetåret 1985/86 anvisas ett reservationsanslag på 751 000 000 kr. (punkt B 4.),

att till Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator för budgetåret 1985/86 anvisas ett reservationsanslag på 340 000 000 kr. (punkt B 5.),

att den förordade möjligheten att omfördela bidragsmedel mellan drift- och byggandeanslagen för enskilda vägar genomförs (punkt B 6.),

att till Bidrag till drift av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1985/86 anvisas ett reservationsanslag på 331 000 000 kr. (punkt B 6.),

att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1985/86 anvisas ett reservationsanslag på 30 000 000 kr. (punkt B 7.),

att regeringen medges att låta vägverket för vissa vägupprustningar få använda anslaget B 8. Tjänster till utomstående (punkt B 8.),

att till Tjänster till utomstående för budgetåret 1985/86 anvisas ett förslagsanslag på 30 215 000 kr. (punkt B 8.),

att regeringen medges att lämna vägverket beställningsbemyndigande avseende reservbromateriel (punkt B 9.),

att till Vägverket: Försvarsuppgifter för budgetåret 1985/86 anvisas ett reservationsanslag på 28 700 000 kr. (punkt B 9.).

Ny organisation för vägverket

Under avsnittet Särskilda frågor har regeringen (s. 157–167) föreslagit riksdagen att

dels godkänna de i propositionen förordade riktlinjerna för organisationen av vägverket,

dels bemyndiga regeringen att besluta om antalet staber och serviceenheter vid vägverket,

dels bemyndiga regeringen att besluta om framtida ändringar i vägverkets regionala organisation.

Bakgrund till förslaget om ny organisation för vägverket

I en skrivelse den 20 november 1984 har vägverket redovisat resultatet av det översynsarbete som verket bedrivit och föreslår vissa ändringar av vägverkets organisation.

Vägväsendet har varit föremål för fyra större organisationsförändringar sedan mitten av 1940-talet nämligen åren 1944, 1962, 1965 och 1975.

Övervägandena i 1965 års utredning utgick från bedömningen att en betydande real tillväxt av väghållningsanslagen kunde förväntas. För att möta denna utveckling tillskapades bl. a. nuvarande regionala byggnadsorganisation samt tre fristående projekteringskontor (prop. 1966:129, SU 1966:152, rskr 1966:361).

Resultatet av 1975 års organisationsutredning blev tillskapandet av nuvarande planeringsavdelning (prop. 1977/78:10, TU 1977/78:10, rskr 1977/78:95).

Utvecklingen under 1970-talet har successivt medfört nya krav på vägverket. Som en följd av detta har betydande anpassningar skett av den interna verksamheten. Verket har genomgått en snabb teknisk utveckling. Mekaniseringsgraden har ökat väsentligt och datorstöd i olika former har införts. Andelen externt köpta tjänster har ökat. Parallellt med nämnda utveckling har skett en betydande reducering av verkets personal.

Vägverket är enligt sin instruktion central förvaltningsmyndighet för frågor om väghållning. Verket utövar även tillsyn över enskilda järnvägar, spårvägar och tunnelbanor.

Verket leds av en styrelse. Chef för vägverket är en generaldirektör. Centralförvaltningen är uppdelad på sex avdelningar. Regionalt finns 24 vägförvaltningar, sju byggnadsdistrikt samt två projekteringskontor. Den lokala verksamheten är uppdelad i arbetsområden och byggarbetsplatser. Den nuvarande organisationen framgår av bilaga 1.

Med undantag för byggnadsavdelningens tillkomst år 1967 och planeringsavdelningens år 1978 har genomförda anpassningar endast i ringa grad berört verkets organisationsstruktur. I det översynsarbete som vägverket genomfört har de framtida förutsättningarna närmare studerats. Därvid har framkommit att en förändring av verkets organisationsstruktur är nödvändig. Även förändringsbehov inom andra områden har identifierats.

I propositionen lämnas vidare (s. 158–165) en närmare redogörelse av betingelserna för verkets och allmänna utgångspunkter för föredragandens organisationsförslag samt innebörden av förslaget i fråga. Nuvarande och föreslagen organisation framgår av diagram i *bilaga 1* (figurerna 1 och 2). Indelning av den statliga väghållningen i tre regioner framgår av *bilaga 2* (figur 3).

Motionerna

I motion 1984/85:302 av Arne Fransson m. fl. (c) yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att intensifiera forskningen kring användning av andra medel än vägsalt för att på ett bättre sätt klara våra vintervägar.

I motion 1984/85:388 av Jörgen Ullenhag (fp) yrkas att riksdagen beslutar uttala sig för att en bro bör byggas mellan Öregrund och Gräsö samt att detta projekt ges högsta prioritet.

I motion 1984/85:439 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 1–6),

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att fördelningen av medel för byggande av statliga vägar bör vara 50 % till riksvägar och 50 % till länsvägar,

2. att riksdagen beslutar att till Bidrag till drift av kommunala vägar och gator för budgetåret 1985/86 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 89 milj. kr. sänkt reservationsanslag på 662 milj. kr.,

3. att riksdagen beslutar att återinföra de regler för bidrag till drift av enskilda vägar som gällde budgetåret 1982/83,

4. att riksdagen beslutar att till Bidrag till drift av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1985/86 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 25 milj. kr. förhöjt reservationsanslag på 356 milj. kr.,

5. att riksdagen beslutar att till Bärighetsupprustning av mindre vägar och broar för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag på 25 milj. kr.,

6. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om vägverkets nya organisation.

I motion 1984/85:440 av Sven Henricsson (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 1), att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om upprustning av vägnätet i anslutning till bandelen Forsmo–Hoting.

I motion 1984/85:525 av Åke Gustavsson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att nybyggnationen av riksväg 31 inom angivna budgetar bör påbörjas budgetåret 1985/86.

I motion 1984/85:528 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att vägsaltningen omgående skall upphöra.

I motion 1984/85:623 av Bo Finnkvist och Gunnar Olsson (båda s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om nödvändigheten av samordning av olika regionalpolitiska åtgärder och satsningar på vägnätet.

I motion 1984/85:742 av Bertil Måbrink och Sven Henricsson (båda vpk) yrkas att riksdagen till B 3. Byggande av statliga vägar för budgetåret 1985/86 beslutar anvisa 15 000 000 kr. utöver regeringens förslag för att möjliggöra påbörjande av upprustningsarbete på väg 83 i enlighet med vad som anges i motionen.

I moton 1984/85:745 av Martin Olsson och Gunnel Jonäng (båda c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om vikten av att delen Ramsjö–Östevall av riksväg 83 mellan Ljusdal och Ånge snarast byggs om till tillfredsställande standard.

I motion 1984/85:872 av Gösta Andersson och Agne Hansson (båda c) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs angående större ekonomiska resurser till länsvägnätet i Kalmar län,

2. att riksdagen beslutar att återinföra de regler för bidrag till drift av enskilda vägar som gällde budgetåret 1982/83.

I motion 1984/85:873 av Karl Boo och Rolf Rämgård (båda c) yrkas att riksdagen beslutar att anslå medel för byggande av bro vid Hovnäs i Avesta kommun enligt beslut av länsstyrelsen i Kopparbergs län den 21 november 1983.

I motion 1984/85:876 av Helge Klöver (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av ett skyndsamt förverkligande av södra förbifarten på riksväg 27 vid Värnamo.

I motion 1984/85:877 av Paul Lestander (vpk) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att åtgärder bör vidtas för att förbilliga upprustning av vägnätet genom återvinning av asfalt.

I motion 1984/85:923 av Lennart Brunander och Inger Josefsson (båda c) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 2), att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna att innan beslut tas om nedläggning av persontrafiken på järnvägen Falköping–Landeryd extra medel anvisas för upprustning av vissa vägar i Älvsborgs län.

Motiveringen till yrkandet finns i motion 1984/85:918 (c).

I motion 1984/85:1061 av Gunnel Jonäng och Gunnar Björk i Gävle (båda c) yrkas

1. att riksdagen beslutar att till Bärighetsupprustning av mindre vägar och broar för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag på 25 milj. kr.,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att forskning kring och provning av nya typer av brobeläggningar bör samordnas med de övriga nordiska länderna.

I motion 1984/85:1364 av Olle Grahn och Linnea Hörlén (båda fp) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 1 och 2),

1. att riksdagen beslutar att under anslaget Bidrag till drift av enskilda vägar använda ett i förhållande till regeringens förslag med 10 milj. kr. förhöjt reservationsanslag på 341 milj. kr.,

2. att riksdagen beslutar att under anslaget Bidrag till drift av kommunala vägar och gator använda ett i förhållande till regeringens förslag med 10 milj. kr. sänkt reservationsanslag på 741 milj. kr.

I motion 1984/85:1366 av Ing-Marie Hansson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs beträffande konstnärlig utsmyckning och konstnärlig landskapsgestaltning utefter allmänna vägar.

I motion 1984/85:1369 av Ingvar Johnsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av investeringar på vissa vägar i Älvsborgs län.

I motion 1984/85:1375 av Anders Nilsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om ny sträckning av väg 44.

I motion 1984/85:1376 av Anders Nilsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om en ny sträckning av väg 46.

I motion 1984/85:1378 av Mats Olsson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att utbyggnaden av riksväg 29, etapp III, i Blekinge bör få högsta prioritet vid delning av extra anslag till vägbyggandet i landet.

Rättelse: S. 39, rad 34 Står: **16.** Rättat till: **15.**

I motion 1984/85:1380 av Sigvard Persson och Ulla Ekelund (båda c) yrkas att riksdagen uttalar angelägenheten av att snabbare åtgärder vidtas för att minska användningen av salt som halkbekämpningsmedel för att därmed reducera saltets skadeverkningar på alla de områden som i motionen anförs.

I motion 1984/85:1381 av Bruno Poromaa och Åke Selberg (båda s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen framförs om en upprustning och ett överförande till allmän väg av den s. k. Esrange-vägen.

I motion 1984/85:1382 av Bruno Poromaa och Åke Selberg (båda s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om en vägförbindelse för Talma sameby.

I motion 1984/85:1523 av Jan Hyttring och Bertil Jonasson (båda c) yrkas med hänvisning till vad som anförs i motion 1984/85:1520 (c)

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av ökade anslag för ny- och ombyggnader av vägar i Värmland,
2. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av en bro vid Högsäter i Värmland,
3. att riksdagen beslutar höja anslaget till underhåll av enskilda vägar så att det motsvarar den tidigare generella regeln om 70 %.

I motion 1984/85:1956 av Ingemar Eliasson (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om vikten av att riksväg 83 snarast ges en med flertalet andra vägar likvärdig, trafiksäker standard.

I motion 1984/85:1958 av Jan Fransson m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om tidigareläggning av bro över Östersundet till Torsö.

I motion 1984/85:1959 av Margareta Gard och Björn Körlof (båda m) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om projektering för upprustning och ombyggnad av riksväg 70,
2. att riksdagen beslutar att medel för genomförandet avsätts ur anslaget Byggande av statliga vägar.

I motion 1984/85:1969 av Siri Häggmark m. fl. (m, c, fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om åtgärder för att ersätta vissa färje- och båtförbindelser inom Öckerö kommun med broar.

I motion 1984/85:1971 av Paul Jansson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om en fortsatt utbyggnad av Östra leden i Skövde.

I motion 1984/85:1973 av Larz Johansson och Tage Sundkvist (båda c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av förbättrade kommunikationer såvitt gäller vägarna i Södermanlands län.

I motion 1984/85:1981 av Kjell Mattsson m. fl. (c, m, fp) yrkas att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om ett program för utbyggnad av broförbindelser inom Göteborgs och Bohus län.

I motion 1984/85:1987 av Karl-Anders Petersson (c) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att anslagen till drift och byggande av enskilda vägar räknas upp, så att de i varje fall når upp till vägverkets planeringsnivå B.

I motion 1984/85:1995 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen, med ändring i propositionens bilaga 8 anslaget B 4. Bidrag till drift av kommunala vägar och gator, beslutar anvisa ett med 120 000 000 kr. till totalt 871 000 000 kr. höjt reservationsanslag,

2. att riksdagen, med ändring i propositionens bilaga 8 anslaget B 5. Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator, beslutar om ett med 60 000 000 kr. till totalt 400 000 000 kr. höjt reservationsanslag.

I motion 1984/85:1998 av Nils Åsling (c) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla att uppdrag ges åt vägverket att uppta förhandlingar med entreprenadföretag eller konsortium av entreprenadföretag som är villiga att bygga Vallsunds- och Rödösundsbroarna, för att under förslagsvis en 10-årsperiod på arrendebasis ställa broarna till vägverkets förfogande i enlighet med vad som i motionen anförs.

I motion 1984/85:2206 av Tommy Franzén m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 2), att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motion 1984/85:2205 (vpk) anförs beträffande vägutbyggnaden i Stockholms län.

I motion 1984/85:2256 av Sigvard Persson (c) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 2), att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motion 1984/85:2253 (c) anförs om utveckling av förbindelserna mellan Landskrona och Ven till en statskommunal färja.

I motion 1984/85:2273 av Börje Hörnlund och Karin Israelsson (båda c) yrkas att riksdagen beslutar höja bidragsprocenten till 70 för underhåll av enskilda vägar.

Motiveringen till yrkandet finns i motion 1984/85:2269 (c).

I motion 1984/85:2288 av Karl Björzén och Anders Andersson (båda m) yrkas att riksdagen begär förslag om avveckling av länsvägnämnderna.

Motiveringen till yrkandet finns i motion 1984/85:2286 (m).

1** *Riksdagen 1984/85. 15 saml. Nr 13*

Rättelse: S. 38, rad 29 Står: **15.** Rättat till: **14.**

I motion 1984/85:2552 av Rolf Clarkson m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 1–4),

1. att riksdagen till Byggande av statliga vägar för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 840 000 000 kr.,

2. att riksdagen till Bidrag till drift av kommunala vägar och gator för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 593 000 000 kr.,

3. att riksdagen till Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 243 000 000 kr.,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om ändring i förordningen (1982:853) om statsbidrag till väg- och gatuhållning.

I motion 1984/85:2555 av Ingemar Eliasson och Rune Ångström (båda fp) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 1), att riksdagen beslutar att öka anslaget för drift av enskilda vägar med 10 milj. kr.

I motion 1984/85:2558 av Agne Hansson m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av generösare och mera likartad tillämpning av reglerna för ortnamnsmärkning och om rättvisare kostnader härför.

I motion 1984/85:2562 av Marianne Karlsson (c) yrkas att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om uppsättande av landskapsskyltar utmed de större allmänna vägarna.

I motion 1984/85:2702 av Eric Jönsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motion 1984/85:2700 (s) anförs om förbättrade åtgärder såvitt gäller vägarna i Skåne.

I motion 1984/85:2747 av Rosa Östh och Sture Korpås (båda c) yrkas att riksdagen beslutar att återinföra de regler för bidrag till drift av enskilda vägar som gällde budgetåret 1982/83.

Motiveringen till yrkandet finns i motion 1984/85:2748 (c).

I motion 1984/85:2775 av Martin Olsson och Sven-Erik Nordin (båda c) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening uttala vad som i motionen anförs om att vid fördelning av ordinarie väganslag för vägbyggande Västernorrlands län tilldelas den andel som motsvarar länets speciella behov.

Utskottet

1 Anslags- och bidragsfrågor

Från anslaget *Vägverket: Ämbetsverksuppgifter* betalas kostnaderna för central administration (delvis), översiktlig vägplanering och fastställande av arbetsplaner samt järnvägsärenden.

Föredragande departementschefen beräknar kostnaderna för år 1986 till

7,25 milj. kr. och föreslår att anslaget för nästa budgetår tas upp med detta belopp. Utskottet tillstyrker förslaget härom.

Medelsbehovet under *väganslagen* beräknades i föregående års budgetproposition till sammanlagt ca 6 259 milj. kr. för verksamhetsåret 1985. Härutöver har under år 1984 betydande medel – ca 278 milj. kr. – *anvisats* med stöd av den s. k. finansfullmakten för sysselsättningsfrämjande väginvesteringar.

Föredraganden understryker i propositionen att ett väl fungerande vägtransportsystem är en grundförutsättning för ett utvecklat samhälle. Det kapital som har investerats i vägar och broar är mycket omfattande. Underhållet och skötseln av vägarna är därför mycket viktiga för att den infrastruktur som vägnätet erbjuder effektivt skall kunna utnyttjas. Bristande underhåll innebär, framhålls det vidare, förutom sämre transportförutsättningar att en *reparationsskuld skjuts på framtiden*. Det innebär också en kapitalförstöring och att det blir dyrare att återställa vägnätet i framtiden. Vad föredraganden sålunda anfört finner utskottet, som under en rad av år har uttalat sig för en höjd ambitionsnivå i berörda avseenden, vara en viktig utgångspunkt vid bedömningen av frågorna om väganslagens storlek och fördelning m. m.

Från anslaget *Drift av statliga vägar* betalas kostnaderna för de delar av vägverkets verksamhet som är hänförliga till driften av de statliga vägarna, vissa förbättringsarbeten – vilka avser främst de sekundära och tertiära vägnäten – samt investeringsutgifter för vägverkets anläggningstillgångar.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 3 961 milj. kr. Denna anslagsnivå har bl. a. legat till grund för den nya femårsplan för driftverksamheten som vägverket antagit för åren 1985–1989. Genom den uppräkning av anslaget som skedde i fjolårets budgetproposition har service- och underhållsnivån i den nya femårsplanen enligt föredraganden kunnat höjas väsentligt. Den nya inriktningen innebär sålunda att viktiga mål för vägpolitiken kan uppfyllas.

I anslutning härtill framhålls i propositionen att prioriteringen av driftanslagen syftar till att förverkliga tre väsentliga mål för väghållningen. Det *första* målet är att väghållarnas åtgärder avseende vägunderhållet skall anpassas så att vägnätets standard kan upprätthållas. Vägunderhållet skall täcka den årliga förslitningen. Det *andra* målet är att genom särskilda insatser återställa förslitna delar av vägnätet till en från allmänna synpunkter acceptabel standard. Det eftersläpande vägunderhållet bör återhämtas under den närmaste tioårsperioden. Det *tredje* målet är att öka serviceåtgärderna på framför allt det lågtrafikerade vägnätet. Det gäller då i första hand insatserna beträffande vinterväghållningen.

Kostnadsramen för den statliga driftverksamheten år 1986 bör enligt föredraganden fastställas till 3 958,5 milj. kr. För anskaffning av anläggningstillgångar (fastigheter, motorfordon, vägmaskiner och färjor m. m.)

beräknas 235 milj. kr. Den totala anslagsanvisningen under anslaget föreslås därmed ökas med 232,5 milj. kr. till totalt 4 193,5 milj. kr. Härigenom kan enligt propositionen den högre ambitionsnivå som statsmakterna har beslutat om för åren 1984 och 1985 bibehållas.

Även utskottet anser en väsentlig ökning av vägverkets resurser för vägunderhållet ofrånkomlig. Utskottet konstaterar också att den höjda medelstilldelningen möjliggör en godtagbar ambitionsnivå, varför förslaget tillstyrks.

Utskottet har vidare intet att erinra mot att regeringen bemyndigas att vid behov – när allmän väg övergår till kommunal eller enskild väghållning och under de i propositionen i övrigt angivna förutsättningarna – låta vägverket överföra medel mellan det statliga driftanslaget och anslaget för bidrag till drift av enskilda vägar.

Föredragandens förslag att vägverket genom lämpligt avvägda beställningsbemyndiganden ges möjlighet att anskaffa de olika anläggningstillgångarna så ekonomiskt som möjligt tillstyrks också av utskottet. Det innebär en nivå för beställningsbemyndigandet om 120 milj. kr. för åren 1987 och 1988 i 1986 års beräknade prisnivå. För år 1989 behöver verket vidare ett nytt beställningsbemyndigande på 90 milj. kr.

Utskottet tillstyrker slutligen att kostnadsramen för år 1986 för anslaget Drift av statliga vägar – liksom för anslaget Byggande av statliga vägar – i princip bestäms till samma belopp som anslaget. Det bör vidare ingå i regeringens befogenheter att i den mån arbetsmarknadsläget, kraven på ändamålsenlig planering av verksamheten eller andra skäl motiverar det, bemyndiga vägverket att under år 1985 resp. år 1986 jämka de föreskrivna kostnadsramarna för dessa år, t. ex. genom att under andra halvåret 1985 i förväg ta i anspråk behövliga belopp av de medel under de kalenderårsberäknade anslagen, som anvisas för verksamhetsåret 1986.

I syfte att effektivisera väghållningsinsatsen och underlätta planeringen bör vägverket dessutom ha möjlighet att göra mindre justeringar under ett enskilt år mellan drift- och byggandeanslagen för den statliga väghållningen. Därmed främjas – som föredraganden framhållit – en helhetssyn på väghållningsåtgärderna.

I motionerna 1984/85:439 (c) och 1984/85:1061 (c) begärs ett särskilt anslag om 25 milj. kr. för *bärighetsupprustning av mindre vägar och broar* av betydelse för skogs- och industritransporter på landsbygden.

Utskottet vill med anledning härav framhålla att medel av högst betydande omfattning för sådana ändamål regelmässigt beräknas under driftanslaget.

Vidare vill utskottet erinra om vad som förut nämnts om prioriteringen av driftanslagen. Föredraganden har i propositionen understrukit att ett väl fungerande vägnät är en grundförutsättning för näringslivets och industrins framtida utveckling. Detsamma gäller för skogs- och jordbruket. Denna syn på vägnätets betydelse för den svenska ekonomins utveckling har också

kommit till uttryck i regeringens anvisningar för vägplaneringen och utbyggnaden av vägnätet.

Då driftanslaget till betydande del sålunda avser just bärighetsupprustning av mindre vägar och broar och då dessutom redan regeringens förslag innebär en uppräkning av anslaget med 232,5 milj. kr. till 4 193,5 milj. kr. avstyrker utskottet den av motionärerna nu föreslagna ytterligare medelsanvisningen – om ock under särskilt anslag.

I motion 1984/85:1061 (c) begärs vidare att forskning kring och provning av nya typer av brobeläggningar bör samordnas med de övriga nordiska ländernas verksamhet. Som utskottet redan i sitt betänkande TU 1983/84:21 framhållit, utgår utskottet från att vägverket i sitt arbete med här berörda frågor i vederbörlig mån tar del av och beaktar erfarenheter och rön även utomlands – bl. a. genom samarbetet i Nordiska Vägtekniska Förbundet (NVF). Någon särskild framställning till regeringen i ämnet synes med hänvisning härtill inte heller nu påkallad. Motionen avstyrks därför i denna del.

Anslaget *Byggande av statliga vägar* har sedan år 1970 varit 900 milj. kr. för år. För budgetåret 1985/86 (kalenderåret 1986) förordas ett anslag av samma storlek.

Från anslaget betalas vägverkets kostnader för byggande av statliga vägar samt vissa förbättringsarbeten. Fr. o. m. år 1984 lämnas från anslaget bidrag till cykelleder m. m. i icke väghållande kommuner. Bidragsgivningen regleras genom förordningen (1979:627) om statsbidrag för cykelleder samt anordningar och åtgärder som främjar viss busstrafik (ändrad senast 1984:770).

I propositionen framhålls att, förutom de medel som anvisas på ordinarie byggnadsanslag, vägverket årligen och regelmässigt erhåller stora tillskott av medel för sysselsättningsfrämjande vägbyggnadsåtgärder. På senare år har de medel som stått till regeringens förfogande genom den s. k. finansfullmakten använts för nämnda ändamål. De senaste fem åren har – visserligen med stora årliga variationer – i genomsnitt drygt 500 milj. kr. tillförts vägbyggandet på detta sätt. Från AMS har dessutom medel avsatts för ett stort antal mindre vägbyggnadsobjekt.

Regeringen har vidare enligt föredraganden under år 1983 genom sina anvisningar för flerårs- och fördelningsplanearbetet gjort det möjligt för väghållarna att på ett bättre sätt än hittills beakta de särskilda medelstillskotten i sin planering. Inte minst när det gäller de personella resurserna och organisationen för vägplanerings- och byggnadsverksamheten har detta ansetts väsentligt.

Ett annat betydelsefullt motiv för att i planeringen beakta de särskilda medelstillskotten är också enligt propositionen att väginvesteringarna härigenom kan inplaceras i planerna enligt den prioriteringsordning som

myndigheter och kommuner i resp. län finner bäst förenlig med de av riksdagen fastlagda vägpolitiska målen. Eftersom vägplaneringen omfattar en tioårsperiod, kommer ett stort antal vägobjekt att få plats inom de av regeringen beslutade planeringsramarna.

De nya flerårsplanerna för åren 1984–1993 har baserats på ordinarie anslag samt därutöver medel för vägbyggande av sysselsättningspolitiska skäl. Det betyder enligt föredraganden att för första året i den nya planen kommer väginvesteringar för 1 400 milj. kr. att tas med. För år 1986 uppgår planeringsramen till 1 500 milj. kr.

På motsvarande sätt har den nya fördelningsplanen för byggande av statskommunvägar grundats på en planeringsnivå som omfattar ordinarie anslag och sysselsättningsmedel, vilket ger en total planeringsram av 500 milj. kr. för år 1986.

Ett tillämpande av det av föredraganden angivna systemet är även enligt utskottets uppfattning till stor fördel för vägbyggandet. Det innebär sålunda att för samhället angelägna väginvesteringar förbereds i sådan omfattning och enligt gängse prioriteringsprinciper att även medel för sysselsättningsskapande åtgärder kan ställas till förfogande för vägbyggandet samtidigt som bästa möjliga samhällsekonomiska avkastning tillförsäkras på insatta medel. Sådana investeringar medför bl. a. en minskning av trafikolyckorna med minskade fordons- och tidskostnader för individer och näringsliv jämte förbättrad miljö och markanvändning ävensom positiva effekter för regionalpolitiken. Utskottet vill i anslutning härtill ånyo understryka vikten av att – med hänsyn till resursplaneringen – beslut om sysselsättningsmedel tas så tidigt som möjligt inför verksamhetsåret.

Beträffande investeringsanslagets storlek för nästa budgetår (avseende kalenderåret 1986) har utskottet med beaktande av föredragandens uttalanden i denna del funnit sig kunna godta regeringens förslag att detsamma tas upp med oförändrat 900 milj. kr. Härav följer att utskottet avstyrker yrkandet i motion 1984/85:2552 (m) om en minskning med 60 milj. kr.

Ej heller är utskottet berett tillstyrka yrkandet i motion 1984/85:742 (vpk) att under förevarande anslag – utöver regeringens förslag – anvisa 15 milj. kr. att specialdestineras för upprustning av *riksväg 83 mellan Ramsjö och Östavall.* Motionen avstyrks följaktligen.

Beträffande fördelningen av medlen för byggande av statliga vägar anser utskottet det nu såsom tidigare vara av stor vikt att länsvägarnas behov i möjligaste mån beaktas samt att en *rimlig* andel av anslaget reserveras härför. Utskottet är dock inte berett att – såsom i motion 1984/85:439 (c) begärs – tillstyrka att fördelningen av anslaget skall vara 50 % till riksvägar och 50 % till länsvägar. Avgörande vid fördelningen de båda grupperna emellan måste enligt utskottets uppfattning främst vara trafikutvecklingen och härav föranledda behov. Utskottet avstyrker följaktligen och under hänvisning jämväl till vad som förut anförts angående upprustningsbehov m. m. för de olika väggrupperna motionsyrkandet i fråga.

I motion 1984/85:1969 (m, c, fp) erinras om tidigare uttalanden från regeringens sida om lämpligheten att ersätta färje- och båtförbindelser med broar. Av framlagt utredningsmaterial framgår enligt motionen att det finns ett antal broprojekt där det inom relativt kort tid är lönsamt att göra sådana investeringar. Motionärerna vill i enlighet härmed att åtgärder vidtas för byggande av *broar inom Öckerö kommun.* Också i motion 1984/85:1981 (c, m, fp) om ett *brobyggnadsprogram för Bohuslän* berörs frågan om ersättande av färjeförbindelser med broar genom inbesparing av driftkostnaderna för färjor. Även möjligheterna till leasingfinansiering bör enligt motionärerna prövas. I motion 1984/85:1998 (c) föreslås att vägverket skall få uppta förhandlingar med entreprenadföretag eller konsortium av entreprenadföretag som är villiga att bygga *Vallsunds- och Rödösundsbroarna (i Jämtland)* och under förslagsvis en tioårsperiod på arrendebasis ställa broarna till verkets förfogande.

Såsom framhålls i propositionen har statsmakterna i skilda sammanhang under senare år understrukit vikten av att vägverket på ett smidigt sätt kan genomföra rationaliseringar i organisations- och drifthänseende utan att servicenivån på vägverkets olika delar eftersätts eller undergår några väsentliga förändringar. Genom beslut i anledning av 1981 års budgetproposition har vägverket bemyndigats använda driftmedel för att bygga broar som ersätter färjor. För att ytterligare öka rationaliseringen på detta område föreskrev regeringen också i direktiven för vägplaneringen för åren 1984–1993 att särskild vikt skulle läggas vid företagsekonomiskt lönsamma objekt utan hinder av det gängse samhällsekonomiska synsättet i planeringen. I detta sammanhang angavs att det reinvesteringsbehov som föreligger i befintligt brobestånd bör inta en framskjuten plats i flerårsplanerna.

Utskottet vill för sin del hänvisa till dessa uttalanden och i sammanhanget också erinra om att riksdagen tidigare ställt sig avvisande till tanken på låne- eller leasingförfaranden av den art som aktualiserats i de två sistnämnda motionerna. Någon anledning till ändrat ställningstagande härvidlag finner utskottet inte nu föreligga och avstyrker bl. a. därför motionerna i fråga liksom den förstnämnda motionen i här berörd del.

Från anslaget *Bidrag till drift av kommunala vägar och gator* utgår i mån av tillgång på medel bidrag med 95 % av beräknade kostnader. Det ankommer på vägverket att efter samråd med Svenska kommunförbundet bestämma normkostnader för olika driftåtgärder. Den nya bidragsordningen syftar enligt propositionen till en förenkling av bidragsgivningen och därmed en minskad byråkrati.

Föredraganden har vid sin bedömning av anslagsbehovet räknat med att en betydande anslagsökning erfordras för att täcka kommunernas ökade driftkostnader för väghållningen samt motverka kapitalförluster. En höjning av anslaget med 53 milj. kr. föreslås därför, vilket innebär att för nästa budgetår – avseende 1986 års verksamhet – anvisas 751 milj. kr.

I motion 1984/85:439 (c) anses för detta anslag en beräkning med utgångspunkt från 1982 års budget böra ske. En prutning med 89 milj. kr. föreslås därför. Anslaget skulle följaktligen tas upp med 662 milj. kr.

I motion 1984/85:1364 (fp) föreslås en sänkning med 10 milj. kr. till 741 milj. kr.

I motion 1984/85:2552 (m) föreslås – under hänvisning till behovet av en minskning av transfereringarna till den kommunala sektorn – att bidragsprocenten sänks till 75 % och att anslaget som följd härav för nästa budgetår tas upp med 593 milj. kr.

I motion 1984/85:1995 (vpk) slutligen yrkas – under hänvisning till kollektivtrafikens behov – en höjning av anslaget med 120 milj. kr. till 871 milj. kr.

Utskottet finner sig – med beaktande av tidigare beslut i dessa frågor och vad föredraganden i övrigt anfört – böra godta regeringens förslag och tillstyrker följaktligen detsamma. Härav följer att utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I syfte att effektivisera väghållningsinsatserna på det statskommunala vägnätet föreslås vidare i propositionen att vägverket fr. o. m. bidragsåret 1985 – efter samråd med Svenska kommunförbundet – skall få använda medel från detta anslag för bidrag till angelägna forsknings- och utvecklingsprojekt för tätortsväghållningen. Därmed kan bidragsmedlen som helhet utnyttjas effektivare. Det föreslås få ankomma på regeringen att göra det tillägg i förordningen (1982:853) om statsbidrag till väg- och gatuhållning som föranleds härav. Utskottet har intet att erinra häremot och tillstyrker alltså regeringens förslag i denna del.

Anslaget *Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator* uppgår för innevarande budgetår till 340 milj. kr. Från detta anslag lämnas fr. o. m. 1984, i mån av tillgång på medel, bidrag med 70 % av kostnaderna till byggande av statskommunvägar, cykelleder och väg- eller gatuanläggningar för kollektiv persontrafik. Till byggande av spåranläggningar för lokal kollektiv persontrafik utgår fr. o. m. år 1985 bidrag med 70 % av kostnaderna. Särskilda bidrag till större byggnadsobjekt utgår enligt av vägverket fastställd fördelningsplan för tio år. Fördelningsplanen skall förnyas vart femte år. Till mindre anläggningar, cykelleder m. m. lämnas generella bidrag. Bidragsgivningen regleras genom förordningen (1982:853) om statsbidrag till väg- och gatuhållning m. m.

För nästa budgetår föreslås i propositionen ett oförändrat anslag om 340 milj. kr.

I motion 1984/85:1995 (vpk) föreslås – med hänvisning till kollektivtrafikens angelägna behov – en höjning av regeringens förslag med 60 milj. kr. till 400 milj. kr.

I motion 1984/85:2552 (m) däremot föreslås – som ett led i besparingsarbetet – en sänkning av bidragsprocenten till 50 % samt en häremot svarande minskning av det föreslagna anslaget med 97 milj. kr. till 243 milj. kr.

Utskottet anser för sin del att bidragsprocenten bör vara oförändrad samt att anslaget i enlighet med regeringens förslag bör tas upp med 340 milj. kr. Härav följer att utskottet avstyrker motionsyrkandena i fråga.

Det *statliga bidraget till de enskilda vägarna* har, såsom framhålls i propositionen, tillkommit för att ersätta väghållarna för de kostnader det innebär att enskilda vägar hålls öppna för allmän trafik.

Föredraganden erinrar om att i föregående års budgetproposition ett nytt differentierat bidragssystem för enskild väghållning föreslogs, som ansågs innebära väsentliga förbättringar för den enskilda väghållningen.

För verksamhetsåret 1986 beräknas medelsbehovet till 343 milj. kr. Anslaget bör enligt propositionen beräknas till 331 milj. kr. Resterande 12 milj. kr. av medelsbehovet föreslås få finansieras genom att vägverket under året får utnyttja vissa tidigare uppkomna reservationsmedel under anslaget.

Mot förslaget har motionsledes en rad erinringar framförts. I motion 1984/85:439 (c) yrkas sålunda *att* riksdagen beslutar återinföra de bidragsregler som gällde för budgetåret 1982/83 och *att* riksdagen till bidrag till drift av enskilda vägar m. m. för nästa budgetår anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 25 milj. kr. förhöjt reservationsanslag på 356 milj. kr. I motionerna 1984/85:872 (c) och 1984/85:2747 (c) yrkas likaledes en återgång till de regler som gällde för budgetåret 1982/83. Även i motionerna 1984/85:1523 (c) och 1984/85:2273 (c) begärs en återgång till tidigare gällande procentsatser om i princip 70 %. I motionerna 1984/85:1364 (fp) och 1984/85:2555 (fp) yrkas en höjning av anslaget med 10 milj. kr. till 341 milj. kr.

I motion 1984/85:1987 (c) begärs i denna del att anslaget till drift av enskilda vägar räknas upp så att det i varje fall når upp till vägverkets planeringsnivå B (dvs. 353 milj. kr.).

Såsom föredraganden erinrar om beslöts vid föregående riksmöte på förslag i budgetpropositionen att ett nytt differentierat bidragssystem för enskild väghållning skulle införas.

Ett sådant differentierat system skulle ge en för den enskilde rättvisare fördelning av medlen samtidigt som samhällets varierande intresse i de olika vägarna bättre kunde återspeglas. Systemet ansågs även kunna anpassas till och möjliggöra förändrade prioriteringar från samhällets sida. Sammantaget ansågs det innebära väsentliga förbättringar av den enskilda väghållningen i

jämförelse med förutvarande system. Under hänvisning härtill tillstyrkte utskottet förslaget i fråga samt avstyrkte motionsledes framförda förslag om ändringar i detsamma.

Utskottet finner för sin del inte anledning nu föreligga att frångå det tidigare riksdagsbeslutet i denna del och avstyrker därför samtliga motionsyrkanden härom. Såsom f. ö. framgår av propositionen förekommer förutom det statliga bidraget i betydande omfattning kommunala bidrag till den enskilda väghållningen. I många fall innebär vidare detta att de enskilda väghållarna har samtliga kostnader för väghållningen täckta med bidrag.

Beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår tillstyrks också av utskottet. Härav följer att utskottet avstyrker motionsyrkandena i motsvarande delar.

I syfte att effektivisera väghållningsinsatserna och underlätta planeringen bör vägverket enligt föredraganden ha möjlighet att göra mindre justeringar under ett enskilt år mellan drift- och byggandeanslagen för den enskilda väghållningen.

Utskottet tillstyrker att verket får en sådan möjlighet.

Till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* bör i enlighet med föredragandens förslag ett anslag om oförändrat 30 milj. kr. utgå. Utskottet avstyrker följaktligen i denna del yrkandet i motion 1984/85:1987 (c), vari begärs att anslaget räknas upp så att det i varje fall når upp till vägverkets planeringsnivå B (dvs. 32,6 milj. kr.).

De i propositionen under här förevarande punkter i övrigt framlagda anslagsberäkningarna m. m. avseende *Tjänster till utomstående* och *Vägverket: Försvarsuppgifter* har inte gett utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker följaktligen att anslagen tas upp med resp. 30,215 och 28,7 milj. kr. samt – beträffande sistnämnda anslag – att vägverket lämnas det av föredraganden förordade beställningsbemyndigandet avseende reservbromateriel.

Anslaget till Tjänster till utomstående bör också – i enlighet med föredragandens förslag, vartill utskottet återkommer i det följande – få användas för väginvesteringar i samband med beslut om överföring av trafik från järnväg till landsväg för den händelse att vägupprustningen inte kan finansieras på annat sätt.

2 Motionsyrkanden beträffande vissa planeringsfrågor samt flerårs- och fördelningsplanerna m. m.

I motion 1984/85:2288 (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om avveckling av länsvägnämnderna. Många arbetsuppgifter som i dag utförs av de statliga länsorganen kan enligt motionärerna överföras till lokal nivå eller upphöra. Härigenom kan en mängd dubbelarbete undvikas och betydande belopp inbesparas. Länsvägnämndernas uppgift som rådgivande

referensorgan åt vägverket bör mot bakgrund härav enligt motionen lämpligen kunna överföras på kommunerna.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att det enligt gällande väglagstiftning främst ankommer på de centrala, regionala och lokala vägmyndigheterna att pröva vägfrågorna. Såsom utskottet tidigare i olika sammanhang framhållit är det en inte minst från planeringssynpunkt komplicerad och tidskrävande process som i de enskilda fallen föregår dessas lösning. De stora kostnaderna för vägbyggandet och den begränsade medelstilldelningen härför nödvändiggör noggranna avvägningar mellan olika projekt och mellan alternativa lösningar med avseende på arbetenas utförande m. m. Behov av samordning med andra planeringssektorer och intressen har därvid medfört ökade krav på vägplaneringens inordnande i den totala samhällsplaneringen. I vad gäller länsstyrelserna har de ett avgörande inflytande på vägfrågorna dels genom sitt allmänna planerings- och beslutsansvar på regional nivå, dels genom sina speciella uppgifter avseende bebyggelseplaneringen och natur- och miljövårdsområdena och dels genom de befogenheter som väglagstiftningen ger dem. Under alla skeden av vägplaneringen förekommer med kommuner och andra berörda intressenter ett omfattande samrådsförfarande som till sina huvuddrag är reglerat i väglagstiftningen. I anslutning härtill har också länsvägnämnderna sin givna och betydelsefulla plats.

Det system för planeringen av väghållningen, planläggning och projektering, som sedan länge används av vägverket tillsammans med länsstyrelser och kommuner och numera även s. k. fasta beredningsgrupper vid länsstyrelserna är f. ö. konstruerat så att erforderliga kompromisser kan komma till stånd och anpassningar till regional trafikplanering och fysisk samhällsplanering kan tillgodoses. Utskottet vill också erinra om att nu gällande planerings- och beslutsordning på detta område tillkommit efter ett omfattande utredningsarbete och en rad beslut från statsmakternas sida samt fått en utformning som ur många synpunkter ansetts förebildlig. Den kännetecknas också, som utskottet vid flera tillfällen tidigare framhållit, av stor flexibilitet, som är av betydande värde inte minst i nuvarande arbetsmarknadssituation.

Frågan om bl. a. länsvägnämndernas ställning i det angivna systemet har emellertid under senare år i olika sammanhang aktualiserats. Förslag har sålunda framlagts om både en förstärkning av deras ställning och deras avskaffande. Förslag i sistnämnda riktning har senast framförts av statskontoret i dess utredning om länsförvaltningens organisation i betänkandet Norrbottensprojektet (se statskontorets utredningsserie 1985:10 och 11). Med anledning av nämnda förhållanden har enligt vad utskottet erfarit kommunikationsministern för avsikt att tillkalla en särskild sakkunnig för ytterligare utredning av frågan härom. Utredningsarbetet skall bedrivas skyndsamt.

Under hänvisning härtill och i avvaktan på resultatet av utredningsarbetet

samt härav föranledda ställningstaganden avstyrker utskottet nu motionen i fråga.

I en rad motioner, som närmare anges i det följande, har yrkanden framställts om åtgärder i en eller annan form från riksdagens sida beträffande *projektering* och *byggande* samt *prioritering i flerårs- och fördelningsplaner* av skilda väg- och broprojekt i landets olika delar. Som skäl härför åberopas den stora angelägenheten – inte minst från arbetsmarknadsmässiga samt trafik- och regionalpolitiska synpunkter – att resp. företag snarast kommer till utförande.

Även utskottet är väl medvetet om samt understryker vikten och önskvärdheten ur skilda synpunkter att så sker samt förutsätter att såväl de centrala som regionala vägmyndigheterna vederbörligen uppmärksammar och beaktar frågorna härom. Detta gäller särskilt de fall där det rör sig om projekt som aktualiserats i samband med järnvägsnedläggningar, utbyggnad av flygplatser, industriområden o. d., berör kommunikationsförhållandena för befolkningen på öar eller vägbyggnader över länsgränser, m. m. Möjligheterna att genomföra de i motionerna aktualiserade projekten torde också förbättras genom den aviserade ökning av vägbyggandet som utskottet tidigare nämnt.

Att som motionärerna förutsatt *riksdagen* skulle ta ställning till de i motionen angivna enskilda objekten finner utskottet helt olämpligt med hänsyn till den decentraliserade planerings- och beslutsprocess som här gäller och avvisar därför – nu såsom tidigare – bestämt förslagen härom. Riksdagen har inte att ta ställning till frågor av detta slag och bör inte heller göra det. Frågor om projektering samt byggande och drift av allmänna vägar regleras som förut nämnts genom föreskrifter i väglagen och vägkungörelsen. Vid fördelningen av medel, som i statsbudgeten anvisas för byggande av vägar, skall hänsyn tas till vägbehoven i olika delar av riket. De för väg- och gatubyggandet gällande flerårs- och fördelningsplanerna upprättas i enlighet med vägkungörelsens bestämmelser och vissa andra bidragsföreskrifter för tioårsperioder och förnyas vart femte år. Planerna kan dessutom ändras mellan de normala revideringstillfällena. Fördelningen av investeringsmedel de skilda landsdelarna och väggrupperna emellan sker vidare på grundval av en noggrann angelägenhetsgradering och efter vederbörande regionala och lokala vägmyndigheters hörande – allt i syfte att åstadkomma en så likformig och rättvis fördelning av vägmedlen som möjligt. Flerårs- och fördelningsplanerna för det statliga resp. statskommunala byggandet avser nu åren 1984–1993. De nya planerna innebär en avsevärt högre ambitionsnivå i fråga om vägbyggandet än under senare år.

Det är enligt utskottets uppfattning av stor vikt att vägbyggnadsobjekten tillkommer i den prioriteringsordning som de regionala och kommunala instanserna i samverkan med vägverket uppställt. Länsstyrelserna har f. ö. numera bemyndigande att fastställa de nya flerårsplanerna för byggande av

länsvägar, dvs. för det vägnät som betjänar företrädesvis de regionala och lokala transportuppgifterna. I fråga om anslag för vägbyggande som tillkommer av sysselsättningspolitiska skäl är det enligt utskottets mening likaså av stor vikt att vägobjekten som regel utväljs av de berörda myndigheterna inom den ramplanering som finns redovisad i flerårs- och långtidsplanerna. Dock bör projekt som redan påbörjats med anlitande av beredskapsmedel fullföljas.

Under hänvisning till vad utskottet i nu berörda planerings- och anslagsfrågor anfört och då även de av motionärerna aktualiserade projekten enligt utskottets uppfattning bör prövas i den för handläggning av vägärenden m. m. stadgade ordningen avstyrks här berörda motionsyrkanden.

Det gäller förslagen i motionerna 1984/85:388 (fp) om en *bro mellan Öregrund och Gräsö*, 1984/85:525 (s) om upprustning av *riksväg 31*, 1984/85:873 (c) om en *bro över Dalälven vid Hovnäs*, 1984/85:876 (s) om nybyggnad av *riksväg 27 vid Värnamo*, 1984/85:1369 (s) i vad motionen avser ombyggnad av *väg 173 m. m. i Älvsborgs län*, 1984/85:1375 (s) om ombyggnad av *väg 44* och 1984/85:1369 (s) i vad motionen avser upprustning av *samma väg*, 1984/85:1378 (s) om utbyggnad av *riksväg 29 inom Blekinge län*, 1984/85:1381 (s) om upprustning av den *s. k. Esrangevägen* samt 1984/85:1382 (s) om en *vägförbindelse för Talma sameby*.

Det gäller vidare motionerna 1984/85:1523 (c) yrkandena 1 och 2 om vissa väg- och broförbindelser i *Värmlands län*, 1984/85:1958 (s) om *bro över Östersundet till Torsö* i Skaraborgs län, 1984/85:1959 (m) om vägen *Vansbro–Sälen*, 1984/85:1969 (m, c, fp) om ett brosystem i *Öckerö kommun* i vad motionen avser flerårsplanerna, 1984/85:1971 (s) om utbyggnad av *Östra leden i Skövde*, 1984/85:1973 (c) i vad avser förbättrade vägkommunikationer i *Södermanlands län*, 1984/85:1981 (c, m, fp) om ett brobyggnadsprogram för *Göteborgs och Bohus län* i vad motionen avser flerårsplanerna, 1984/85:2206 (vpk) yrkande 2 om vägutbyggnader i *Stockholms län*, 1984/85:2256 (c) yrkande 2 om förbindelserna mellan *Landskrona och Ven*, 1984/85:2702 (s) om trafikförbättrande åtgärder i *Skåne* till den del motionen avser upprustning av vägnätet och 1984/85:2775 (c) om väganslagen till *Västernorrlands län*.

Vad speciellt gäller överföring av trafik från järnväg till landsväg kan denna enligt vad föredraganden i budgetpropositionen framhåller ibland ställa krav på upprustning av vägnätet i berörda regioner. Det ankommer härvid på regeringen att i lämpligt sammanhang överväga behovet av och besluten om medel för sådana åtgärder.

Enligt föredragandens mening bör den behövliga vägupprustningen – förutsatt att den finns upptagen i flerårsplanerna – i första hand komma till utförande genom en omprioritering i planerna. I andra hand kan regeringen om det blir aktuellt söka finansiera den nödvändiga vägupprustningen i samband med att regeringen anvisar medel för sysselsättningsfrämjande

väginvesteringar. Det kan bli aktuellt att finansiera en vägupprustning även om de två finansieringssätt som sålunda redovisats vid något tillfälle inte går att tillämpa. I sådana fall föreslås anslaget B 8. Tjänster till utomstående kunna användas för ifrågavarande vägupprustningar.

Utskottet har redan under 1 i det föregående tillstyrkt förslagen härom. Under hänvisning *jämväl* till det nu anförda avstyrker utskottet även motionerna 1984/85:440 (vpk) yrkande 1 om upprustning av *vägnätet i anslutning till bandelen Forsmo–Hoting*, 1984/85:623 (s) om en *samordning av regionalpolitiska åtgärder och upprustningen av vägnätet*, 1984/85:872 (c) yrkande 1 om upprustning av *vägnätet i Kalmar län*, 1984/85:923 (c) yrkande 2 om upprustning av *vägnätet i anslutning till bandelen Falköping–Landeryd*, 1984/85:1376 (s) om ny sträckning av *väg 46*.

Av samma skäl som förut nämnts avstyrks motionerna 1984/85:745 (c) och 1984/85:1956 (fp), båda om upprustning av *riksväg 83*.

3 Vissa övriga frågor

I motion 1984/85:302 (c) yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att intensifiera forskning omkring användning av andra medel än *vägsalt* för att på ett bättre sätt klara vintervägar. I motion 1984/85:528 (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att vägsaltningen omgående skall upphöra. I motion 1984/85:1380 (c) slutligen yrkas att riksdagen uttalar angelägenheten av att snabbare åtgärder vidtas för att minska användningen av salt som halkbekämpningsmedel för att därmed reducera saltets skadeverkningar på de områden motionärerna i motionen nämnt.

Frågan om saltningen av vägarna och dess omfattning är som utskottet tidigare vid flera tillfällen framhållit av stor betydelse från trafiksäkerhetssynpunkt. Trafiksäkerheten och framkomligheten på vägarna vintertid har sålunda sagts vara beroende av ett komplicerat samspel mellan trafikanternas beteenden och effekten av olika väghållningsåtgärder. Frågorna härom har sedan länge studerats av vägverket i samarbete med väg- och trafikinstitutet samt korrosionsinstitutet m. fl. och har bl. a. resulterat i minskad vägsaltning i stora delar av landet.

Förekommande saltning har dock som motionärerna framhållit i flera avseenden – inte minst miljö- och samhällsekonomiskt – visat sig medföra stora olägenheter och kostnader. Mot bakgrund härav har det enligt uttalanden nyligen från kommunikationsministerns sida framstått som alltmer angeläget att finna andra metoder för vinterväghållningen som har mindre negativa effekter på miljö, fordon och vägkonstruktioner. Vägverket och väg- och trafikinstitutet har därför påbörjat arbetet med ett långsiktigt forsknings- och utvecklingsprogram för att få fram nya halkbekämpningsmetoder.

Programmet omfattar tre delar. För det *första* skall de s. k. saltfria

regionerna utökas. F. n. saltas inga vägar i Norrbottens och Jämtlands län. Avsikten är att fr. o. m. nästa vinter successivt utvidga det saltfria området. För det *andra* är avsikten att ta fram alternativa metoder för vinterväghållning där salt *ersätts* med ett annat kemiskt ämne alternativt sand eller mekaniska åtgärder. För det *tredje* skall alternativa metoder som *minskar* användningen av salt tas fram.

Målet är att på bättre och annat sätt kunna sköta vinterväghållningen. Det nämnda programmet avses genomföras främst av vägverket och väg- och trafikinstitutet. Det anses dock angeläget att även de kommunala väghållarna deltar i arbetet, eftersom saltning sker också i tätorterna. Avsikten är att programmet praktiskt skall genomföras under de närmaste åren.

Då saltningsproblemen till stor del är gemensamma för de nordiska länderna anses det vidare vara ett nordiskt intresse att gemensamt satsa FoU-resurser inom området.

Vad utskottet härom nu anfört synes i allt väsentligt innebära att syftet med motionärernas yrkanden tillgodoses. Under hänvisning härtill och i avvaktan på resultatet av det fortsatta utvecklingsprogrammet samt härav föranledda åtgärder finner utskottet motionerna nu kunna lämnas utan åtgärd från riksdagens sida.

I motion 1984/85:877 (vpk) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att åtgärder bör vidtas för att förbilliga upprustning av vägnätet genom *återvinning av asfalt.*

Frågorna härom är enligt vad utskottet erfarit sedan länge uppmärksammade av såväl vägverket som andra väghållare och -intressenter. I vart fall sedan år 1976 har sålunda verksamheten med återvinning av vägverket bedrivits i ständigt ökande omfattning samt i den utsträckning som ansetts ekonomiskt motiverad. Från vägverkets sida har också forsknings- och undersökningsarbete bedrivits i samarbete med väg- och trafikinstitutet. En arbetsgrupp med representanter för nämnda myndigheter samt kommuner, forskare och entreprenörer m. fl. sysslar vidare fortlöpande med hithörande frågor. Såväl verksamheten härmed som det direkta arbetet med återvinning förklaras under senare år ha intensifierats.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att så skett och kan med hänvisning till det anförda inte finna någon särskild åtgärd i ämnet från riksdagens sida påkallad samt avstyrker därför motionen i fråga.

I motion 1984/85:1366 (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande *konstnärlig utsmyckning* och *konstnärlig landskapsgestaltning* utefter allmänna vägar.

Vid planering och projektering av allmänna vägar tas redan nu största möjliga hänsyn till frågor om en från estetiska och andra synpunkter riktig inplacering av vägarna i miljön m. m. Detsamma gäller rastplatserna och deras placering. I samband med frågor härom anlitas även landskapsarkitektonisk och annan expertis. Konstnärlig utsmyckning intill vägarna eller

utplacering av andra föremål som drar uppmärksamheten till sig har däremot av framför allt trafiksäkerhetsskäl inte ansetts lämplig.

Mot bakgrund av det nu anförda avstyrker utskottet motionen i fråga.

I motion 1984/85:2558 (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om behovet av generösare och mera likartad tillämpning av reglerna för *ortnamnsmärkning* och om rättvisare kostnader härför. I motion 1984/85:2562 (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om upprättande av *landskapsskyltar* utmed de större allmänna vägarna.

Vägvisningen vid våra riks- och länsvägar sköts av vägverket. För arbetet med vägvisningen har vägverket utarbetat en vägvisningsplan. Denna plan bygger på trafiksäkerhetsverkets föreskrifter.

Lokaliseringsmärken av olika slag – pilar, ortnamnsskyltar, avståndsskyltar – har till uppgift att hjälpa trafikanterna att orientera sig. Trafikanternas förmåga att uppfatta skyltar har emellertid av expertisen på området sagts vara begränsad. Av trafiksäkerhetsskäl har det därför ansetts vara viktigt att antalet skyltar kan hållas nere, liksom att skyltarna inte innehåller för mycket text. Detta har också förklarats vara väsentligt av kostnadsskäl.

Enligt de meddelade anvisningarna skall ortnamnsmärke alltid sättas upp vid ort till vilken vägvisning leder. Även för annan ort av betydelse för trafiken må ortnamnsmärke sättas upp liksom då så erfordras för tätortsdel. Ortnamnsmärke kan vidare sättas upp vid vattendrag, bro eller annan plats av betydelse för orienteringen. Däremot har något behov av utmärkning av landskapsgräns varken av vägverket eller trafiksäkerhetsverket ansetts föreligga för trafikanterna i gemen. I andra sammanhang redovisade motiv för utmärkning av sådant slag har inte heller ansetts bärande.

I anslutning till vad som anförts må dock framhållas att vägverket enligt vad utskottet erfarit under senare år intagit en något generösare attityd i vad gäller utmärkning av kommungränser m. m.

Enligt utskottets uppfattning bör det alltjämt få ankomma på vägverket att i enlighet med utfärdade föreskrifter få ta ställning till här berörda frågor. Hänsyn måste härvidlag – såsom tidigare skett – tas till trafiksäkerhets-, ekonomiska och miljömässiga aspekter. Under hänvisning till det anförda finner utskottet att någon anledning från riksdagens sida att vidta någon särskild åtgärd med anledning av motionerna inte föreligger, varför desamma avstyrks.

4 Ny organisation för vägverket

Som förut nämnts framläggs i propositionen förslag till ny organisation för vägverket. Förslaget innebär i korthet följande.

Nuvarande *centralförvaltning* i Borlänge omorganiseras så att tre vägavdelningar med linjeansvar inrättas direkt under generaldirektören. Vägav-

delningarna ansvarar för var sin del av landet. Den regionala organisationen med vägförvaltningar, byggnadsdistrikt och fristående projekteringskontor delas upp och inordnas under de tre vägavdelningarna. För att bistå vägavdelningscheferna kommer en mindre stab att knytas till resp. vägavdelning.

Vägavdelningscheferna, som skall vara placerade i Borlänge, skall ha ett övergripande väghållningsansvar inom resp. geografiska region omfattande såväl planering som produktion av väghållningsåtgärder.

Vid sidan om de tre vägavdelningarna inrättas i Borlänge staber och serviceenheter.

Den regionala förvaltningen delas in i tre regioner och inordnas under de tre vägavdelningarna. Det föreslås liksom nu få ankomma på vägverket att besluta om den inre organisationen.

Riksdagens ställningstagande krävs till inrättandet av de tre vägavdelningarna samt inrättandet av staber och serviceenheter. Det förutsätts däremot få ankomma på regeringen att besluta om antalet staber och serviceenheter. Den närmare utformningen av dessa kommer att ske under våren 1985.

Genom inrättandet av *den nya linjeorganisationen* med tre vägavdelningar direkt under generaldirektören skapas enligt föredragandens mening bättre förutsättningar för att förverkliga verkets ambitioner vad gäller den interna styrningen, vilket i sin tur bör möjliggöra ett bättre resultat i väghållningen. Utskottet delar denna uppfattning och tillstyrker alltså förslagen härom. Såsom f. ö. vägverket framhållit kommer arbetet med att rationalisera verksamheten att genomföras fortlöpande. Ett fullföljande av verkets ambitioner att successivt åstadkomma en *decentralisering* av vissa funktioner till den regionala nivån kan komma att medföra ett behov av omfördelning av kompetens mellan centralförvaltningen och verkets regionala enheter.

Föredraganden föreslår vidare att den *regionala* indelningen av vägverket i vägförvaltningar, byggnadsdistrikt och projekteringskontor bibehålls. De regionala förvaltningarna indelas i tre geografiska regioner benämnda norra, östra resp. sydvästra regionen, vilka skall utgöra vägavdelningarnas ansvarsområden. Det förutsätts ankomma på regeringen att besluta om den regionala organisationen.

I anslutning härtill framhålls att det är verkets uppgift att som väghållare svara för planering, projektering, byggande och drift av det statliga vägnätet. Vid planering och projektering av vägbyggnadsåtgärder har verket att, i enlighet med gällande lagstiftning, föra dialog med länsstyrelser, kommuner och enskilda. Enligt föredragandens mening svarar de regionala förvaltningarna inom vägväsendet för betydelsefulla uppgifter i väghållningen. Några skäl till förändringar på den regionala nivån finns inte nu. Fullföljandet av vägbyggnadsplanerna kan emellertid enligt propositionen ge anledning att se över den indelning som gäller för byggnadsdistrikten och projekteringskontoren.

Föredraganden erinrar vidare om vikten av att vägverket i enlighet med

statsmakternas tidigare uttalanden härom löpande ser över sin organisation på central, regional och lokal nivå för att effektivitet och rationalitet i verksamheten skall kunna främjas. Den regionala organisationen anses – utan beslut av riksdagen – böra kunna anpassas efter de erfarenheter som vinns och med hänsyn till förändringar i förutsättningar och i omgivningen. Övervägande skäl sägs därför tala för att det bör vara regeringen som beslutar om vägverkets regionala organisation.

Indelning av den statliga väghållningen i tre regioner framgår av figur 3 (bilaga 2).

Utskottet har inte heller i nu berörda delar funnit anledning till erinran mot förslagen och tillstyrker därför desamma.

Såsom föredraganden vidare förordat bör vägverket ha ansvaret för genomförandet av den nya organisationen. Arbetet avses bedrivas så att den nya organisationen kan börja införas den 1 september 1985.

I motion 1984/85:439 (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om vägverkets nya organisation. Motionärerna säger sig därvid kunna godta densamma. Man understryker vidare vikten av att regeringen noga följer upp effekterna av den nya organisationen så att den inte leder till centralisering av befogenheter. Målet för omorganisationen bör sålunda vara en effektivisering av verksamheten med hjälp av klarare ansvarsfördelning när det gäller budget, budgetuppföljning och kostnadsställeansvar.

Utskottet har vid flera tillfällen under senare år understrukit nödvändigheten av att arbetet med översyn av vägverkets organisation och personalbehov m. m. på central, regional och lokal nivå påskyndas – i syfte inte minst att åstadkomma önskvärd rationalisering och effektivisering av den egna organisationen. Det nu tillstyrkta förslaget härom synes utskottet väl ägnat att tjäna detta syfte. Med konstaterande härav förutsätter utskottet också att såväl regeringen som verket även fortsättningsvis följer uppkommande behov av förändringar häri samt vidtar härav föranledda åtgärder, vilket inte minst i nuvarande samhällsekonomiska läge är av stor vikt.

Vad motionärernas yrkanden beträffar synas desamma genom organisationsförslagets utformning och föredragandens uttalanden härom i allt väsentligt tillgodosedda. Under hänvisning härtill ävensom till vad utskottet i övrigt anfört bör motionen i här berörda del kunna lämnas utan åtgärd.

5 Hemställan

Utskottet hemställer

Anslags- och bidragsfrågor

1. att riksdagen till *Vägverket: Ämbetsverksuppgifter* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag på 7 250 000 kr.,
2. att riksdagen
   a. till *Drift av statliga vägar* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 4 193 500 000 kr.,
   b. medger att regeringen lämnar vägverket de beställningsbemyndiganden för den statliga vägdriften som föredragande departementschefen i propositionen förordat,
   c. medger att regeringen i enlighet med föredragandens förslag – vid behov när allmän väg övergår till kommunal eller enskild väghållning – får låta vägverket överföra medel motsvarande gällande statsbidrag mellan anslagen Drift av statliga vägar och Bidrag till drift av kommunala vägar och gator resp. Bidrag till drift av enskilda vägar,
   d. godkänner att jämkning av kostnadsramarna för åren 1985 och 1986 får ske i enlighet med föredragandens förslag,
   e. godkänner att jämkning mellan drift- och byggandeanslagen för den statliga väghållningen får ske i enlighet med föredragandens förslag,
3. beträffande *särskilt reservationsanslag för bärighetsupprustning av mindre vägar och broar av betydelse för skogs- och industritransporter på landsbygden*
   att riksdagen avslår motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 5 och 1984/85:1061 (c) yrkande 1,
4. beträffande *forskning och provning av brobeläggningar m. m.*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:1061 (c) yrkande 2,
5. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionerna 1984/85:742 (vpk) och 1984/85:2552 (m) yrkande 1 till *Byggande av statliga vägar* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 900 000 000 kr.,
6. beträffande *fördelningen av det statliga vägbyggnadsanslaget på riksvägar och länsvägar*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:439 (c) yrkande 1,
7. beträffande *låne- eller leasingförfarande, m. m. i samband med vissa brobyggnader*
   att riksdagen
   a. avslår motion 1984/85:1969 (m, c, fp) i denna del om brobyggnader inom Öckerö kommun,

b. avslår motion 1984/85:1981 (c, m, fp) i denna del om ett brobyggnadsprogram för Bohuslän,

c. avslår motion 1984/85:1998 (c) om byggande av broar över Vallsundet och Rödösundet vid Storsjön i Jämtland,

8. att riksdagen

a. med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 2, 1984/85:1364 (fp) yrkande 2, 1984/85:1995 (vpk) yrkande 1 ävensom 1984/85:2552 (m) yrkande 2 och yrkande 4 i denna del till *Bidrag till drift av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 751 000 000 kr.,

b. godkänner att bidragsmedel får användas för forskning och utveckling i enlighet med föredragande departementschefens förslag,

9. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionerna 1984/85:1995 (vpk) yrkande 2 ävensom 1984/85:2552 (m) yrkande 3 och yrkande 4 i denna del till *Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 340 000 000 kr.,

10. att riksdagen

a. avslår motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 3, 1984/85:872 (c) yrkande 2, 1984/85:1523 (c) yrkande 3 i denna del, 1984/85:2273 (c) och 1984/85:2747 (c) samtliga beträffande ändrad bidragsgivning till drift av enskilda vägar,

b. med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 4, 1984/85:1364 (fp) yrkande 1, 1984/85:1523 (c) yrkande 3 i denna del, 1984/85:1987 (c) i denna del och 1984/85:2555 (fp) yrkande 1 till *Bidrag till drift av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 331 000 000 kr.,

c. godkänner den av föredraganden förordade möjligheten att omfördela bidragsmedel mellan drift- och byggandeanslagen för enskilda vägar,

11. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:1987 (c) i denna del till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 30 000 000 kr.,

12. att riksdagen

a. till *Tjänster till utomstående* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag på 30 215 000 kr.,

b. godkänner vad föredragande departementschefen i propositionen anfört om användningen av anslaget för vissa vägupprustningar,

13. att riksdagen

a. medger att vägverket lämnas det beställningsbemyndigande avseende reservbromateriel som föredragande departementschefen förordat,

b. till *Vägverket: Försvarsuppgifter* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 28 700 000 kr.,

Planeringsordningen samt flerårs- och fördelningsplanerna (momenten 14–18)

14. att riksdagen avslår motion 1984/85:2288 (m) om avveckling av länsvägnämnderna,

15. att riksdagen

a. avslår motion 1984/85:388 (fp) om en bro mellan Öregrund och Gräsö,

b. avslår motion 1984/85:525 (s) om upprustning av riksväg 31,

c. avslår motion 1984/85:873 (c) om en bro över Dalälven vid Hovnäs,

d. avslår motion 1984/85:876 (s) om nybyggnad av riksväg 27 vid Värnamo,

e. avslår motion 1984/85:1369 (s) i vad motionen avser ombyggnad av väg 173 m. m. i Älvsborgs län,

f. avslår motionerna 1984/85:1369 (s) i vad motionen avser ombyggnad av väg 44 samt 1984/85:1375 (s) om ny sträckning av samma väg,

g. avslår motion 1984/85:1378 (s) om utbyggnad av riksväg 29 inom Blekinge län,

h. avslår motion 1984/85:1381 (s) om upprustning av den s. k. Esrangevägen,

i. avslår motion 1984/85:1382 (s) om en vägförbindelse för Talma sameby,

16. att riksdagen

a. avslår motion 1984/85:1523 (c) yrkandena 1 och 2 om vissa väg- och broförbindelser i Värmlands län,

b. avslår motion 1984/85:1958 (s) om bro över Östersundet till Torsö i Skaraborgs län,

c. avslår motion 1984/85:1959 (m) om vägen Vansbro–Sälen,

d. avslår motion 1984/85:1969 (m, c, fp) om ett brosystem i Öckerö kommun i vad motionen avser flerårsplanerna,

e. avslår motion 1984/85:1971 (s) om utbyggnad av Östra leden i Skövde,

f. avslår motion 1984/85:1973 (c) i vad motionen avser förbättrade vägkommunikationer i Södermanlands län,

g. avslår motion 1984/85:1981 (c, m, fp) om ett brobyggnadsprogram för Göteborgs och Bohus län i vad motionen avser flerårsplanerna,

h. avslår motion 1984/85:2206 (vpk) yrkande 2 om vägutbyggnader i Stockholms län,

i. avslår motion 1984/85:2256 (c) yrkande 2 om förbindelserna mellan Landskrona och Ven,

j. avslår motion 1984/85:2702 (s) om trafikförbättrande åtgärder i Skåne i vad motionen avser upprustning av vägnätet,

k. avslår motion 1984/85:2775 (c) om väganslagen till Västernorrlands län,

17. att riksdagen

a. avslår motion 1984/85:440 (vpk) yrkande 1 om upprustning av vägnätet i anslutning till bandelen Forsmo–Hoting,

b. avslår motion 1984/85:623 (s) om en samordning av regionalpolitiska åtgärder och upprustningen av vägnätet,

c. avslår motion 1984/85:872 (c) yrkande 1 om upprustning av vägnätet i Kalmar län,

d. avslår motion 1984/85:923 (c) yrkande 2 om upprustning av vägnätet i anslutning till bandelen Falköping–Landeryd,

e. avslår motion 1984/85:1376 (s) om ny sträckning av väg 46,

18. att riksdagen avslår motionerna 1984/85:745 (c) och 1984/85:1956 (fp), båda om upprustning av riksväg 83,

Vissa övriga frågor

19. beträffande *åtgärder mot vägsaltets skadeverkningar*
att riksdagen lämnar utan åtgärd
a. motion 1984/85:302 (c),
b. motion 1984/85:528 (m),
c. motion 1984/85:1380 (c),

20. beträffande *åtgärder för återvinning av asfalt*
att riksdagen avslår motion 1984/85:877 (vpk),

21. beträffande *konstnärlig utsmyckning m. m. intill allmänna vägar*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1366 (s),

22. beträffande *ortnamns- och landskapsskyltar vid allmänna vägar*
att riksdagen
a. avslår motion 1984/85:2558 (c),
b. avslår motion 1984/85:2562 (c),

Ny organisation för vägverket

23. att riksdagen

a. godkänner de av föredragande departementschefen förordade

riktlinjerna för organisationen av vägverket,
b. avstår motion 1984/85:439 (c) yrkande 6,

24. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om antalet staber och serviceenheter vid vägverket,
25. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om framtida ändringar i vägverkets regionala organisation.

Stockholm den 28 februari 1985

På trafikutskottets vägnar
KURT HUGOSSON

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Birger Rosqvist (s), Rune Torwald (c), Wiggo Komstedt (m), Sven-Gösta Signell (s), Rune Johansson (s), Per Stenmarck (m), Gösta Andersson (c), Sten-Ove Sundström (s), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp), Sven Henricsson (vpk), Ingrid Andersson (s) och Lisbet Calner (s).

Reservationer

1. Särskilt reservationsanslag för bärighetsupprustning av mindre vägar och broar av betydelse för skogs- och industritransporter på landsbygden (mom. 3)

Rune Torwald och Gösta Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet vill" och på s. 11 slutar med "särskilt anslag" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att – utöver vad som för detta ändamål disponeras ur driftanslaget – ett sådant särskilt anslag bör tas upp på budgeten. Insatser av här ifrågavarande slag har stor betydelse för näringslivet i berörda bygder, eftersom man därmed säkerställer transporter året om samt minskar slitaget på fordon etc. Insatserna härför bör f. ö. också kunna få betydelse för att minska arbetslösheten, särskilt ungdomsarbetslösheten, i glesbygd.

Med tillstyrkande av motionerna i denna del föreslår därför utskottet att de föreslagna åtgärderna kommer till stånd samt att för nästa budgetår 25 milj. kr. anvisas härför.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *särskilt reservationsanslag för bärighetsupprustning av mindre vägar och broar av betydelse för skogs- och industritransporter på landsbygden*

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 5 och 1984/85:1061 (c) yrkande 1 till *Bärighetsupprustning av mindre vägar och broar av betydelse för skogs- och industritransporter på landsbygden* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 25 000 000 kr.,

2. Anslaget Byggande av statliga vägar (mom. 5)

Rolf Clarkson, Wiggo Komstedt, Per Stenmarck och Görel Bohlin (alla m) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Beträffande investeringsanslagets" och slutar med "med 60 milj. kr." bort ersättas med text av följande lydelse:

Vad beträffar det *ordinarie* anslagets storlek för nästa budgetår finner sig utskottet dock inte kunna godta regeringens förslag om 900 milj. kr. Med beaktande av det statsfinansiella läget måste även på detta – liksom andra viktiga områden – en neddragning av medelsanvisningen ske. I enlighet med yrkande 1 i motion 1984/85:2552 (m) bör anslaget därför tas upp med 840 milj. kr.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen med avslag på regeringens förslag och motion 1984/85:742 (vpk) samt med bifall till motion 1984/85:2552 (m) yrkande 1 till *Byggande av statliga vägar* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 840 000 000 kr.,

3. Anslaget Byggande av statliga vägar (mom. 5)

Sven Henricsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Beträffande investeringsanslagets" och slutar med "avstyrks följaktligen" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet är för sin del inte berett att sänka den föreslagna medelsanvisningen om 900 milj. kr. för nästa budgetår såsom föreslås i motion 1984/85:2552 (m). Motionen avstyrks därför i denna del. Däremot vill utskottet föreslå en höjning av anslaget med 15 milj. kr. – att användas för upprustning av *riksväg 83 mellan Ramsjö och Östavall*. Såsom framhålls i motion 1984/85:742 (vpk) är denna väg en viktig förbindelseled mellan västra Hälsingland och västra Medelpad. Vägen är emellertid i så dåligt skick att transportföretagen inte vill riskera fordon och dyrbar last genom utnyttjande av densamma. Följden blir att omvägar måste tas, innebärande fördyringar av transportkostnader vilket i sin tur drabbar konsumenterna.

De som bor längs vägen är dock de som drabbas mest av dess mycket dåliga

skick. Det är människor som tvingas använda egen bil för att komma till och från arbetet och genom vägens beskaffenhet får vidkännas stora reparationskostnader för sina fordon.

En upprustning av väg 83, speciellt sträckan Tväringsbacka–Mellansjö–Östavall, måste betraktas som ett riksintresse. En sådan skulle innebära att person- och godstransportkostnaderna kunde sänkas betydligt. En stark folkopinion kräver också att missförhållandena på riksväg 83 blir åtgärdade. Vägen har under ett antal år debatterats i riksdagen. Kommunikationsministrar har provåkt den och uttalat sig för att en ordentlig upprustning måste komma till stånd. Så bör också snarast ske.

Av anförda skäl tillstyrker utskottet att under anslaget till byggande av statliga vägar – utöver regeringens förslag om 900 milj. kr. – 15 milj. kr. beräknas för påbörjande av upprustningsarbeten på vägen i fråga.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:2552 (m) yrkande 1 samt med bifall till motion 1984/85:742 (vpk) till *Byggande av statliga vägar* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 915 000 000 kr.,

4. Fördelningen av det statliga vägbyggnadsanslaget på riksvägar och länsvägar (mom. 6)

Rune Torwald och Gösta Andersson (båda c) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Beträffande fördelningen" och slutar med "i fråga" bort ersättas med text av följande lydelse:

Beträffande fördelningen av medlen för byggande av statliga vägar finner utskottet – i likhet med vad som anförts i motion 1984/85:439 (c) – att en alltför stor del nu läggs på riksnätet (1 300 mil) jämfört med vad som kommer länsvägarna (8 500 mil) till del. Enligt vissa uttalanden i 1979 års trafikpolitiska beslut borde såvitt utskottet kan bedöma en *rimlig* fördelning i stället vara 50 % till vardera riks- och länsvägar. Detta inte minst för att komma till rätta med den eftersläpning, när det gäller upprustning av glesbygdsvägnätet, som kunnat konstateras under senare år. Med tillstyrkande av motionsyrkandet i fråga anser utskottet det därför vara angeläget att en sådan fördelning eftersträvas.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *fördelningen av det statliga vägbyggnadsanslaget på riksvägar och länsvägar* att riksdagen med bifall till motion 1984/85:439 (c) yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

5. Låne- eller leasingförfarande, m. m. i samband med vissa brobyggnader (mom. 7)

Rolf Clarkson (m), Rune Torwald (c), Wiggo Komstedt (m), Per Stenmarck (m), Gösta Andersson (c), Görel Bohlin (m) och Olle Grahn (fp) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "berörd del" bort ersättas med text av följande lydelse:

I överensstämmelse med vad som anförts i de två sistnämnda motionerna bör i det nuvarande finansiella läget behovet av kapitalresurser för byggande av sådana broar varom här är fråga kunna tillgodoses genom "extern finansiering". Förutom att tillgängligt kapital kan utnyttjas för lönsamma samhällsinvesteringar bidrar sådana investeringar till att upprätthålla entreprenörernas kompetens och vidmakthålla deras byggorganisation i en svag byggkonjunktur. Härtill kommer sysselsättningseffekterna och entreprenörernas behov av referensobjekt.

Det finns alltså enligt utskottets uppfattning en rad skäl att i nuvarande statsfinansiella läge pröva nya finansieringsmetoder speciellt när byggföretagen förklarat sig beredda att ställa kapital till förfogande för brobyggen. Vägverket torde kunna förränta och amortera lånen med i stort sett de driftmedel som frigörs när färjetrafiken läggs ned.

Budgettekniska skäl har tidigare framförts mot extern finansiering. Utskottet anser det för sin del vara fel att ett sådant skäl skall förhindra lönsamma investeringar. Av utskottet tidigare begärd redovisning eller förslag i frågan har inte heller lämnats i årets budgetproposition. Det finns därför anledning för riksdagen att nu begära att regeringen prövar formerna för extern finansiering av lönsamma broinvesteringar.

Vad beträffar yrkandet i den förstnämnda motionen i denna del vill utskottet ytterligare understryka statsmakternas tidigare, av motionärerna åberopade uttalanden om lämpligheten av att ersätta färjeförbindelserna med broar.

Vad utskottet härom anfört, vilket i principfrågan innebär ett tillgodoseende i väsentliga delar av motionsyrkandena i fråga, bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *låne- eller leasingförfarande, m. m. i samband med vissa brobyggnader*
   att riksdagen med anledning av motion 1984/85:1969 (m, c, fp) i denna del samt motionerna 1984/85:1981 (c, m, fp) i denna del och 1984/85:1998 (c) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

6. Anslaget Bidrag till drift av kommunala vägar och gator (mom 8 a)

Rolf Clarkson, Wiggo Komstedt, Per Stenmarck och Görel Bohlin (alla m) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "samtliga motionsyrkanden" bort ersättas med text av följande lydelse:

Den kommunala sektorn har, såsom framhålls i motion 1984/85:2552 (m), genom sin ekonomiska tyngd en nyckelroll i det arbete, som snarast måste inledas i syfte att sanera den svenska ekonomin. Ungefär en fjärdedel av de sammanlagda kommunala utgifterna täcks av statsbidrag. Denna situation är orimlig med tanke på det stora statliga budgetunderskottet och det faktum att kommuner och landsting under senare år byggt upp betydande finansiella resurser. Den kommunala sektorns finansieringskapital uppgick sålunda till över 30 miljarder kronor i 1983 års bokslut.

I syfte att åstadkomma ett reducerat underskott i statsbudgeten och en åtstramning av kommunernas ekonomi anser utskottet därför att bestämmelserna för bidragen till drift resp. byggande av kommunala vägar och gator ändras så, att bidragsandelarna sänks till 75 % resp. 50 %. Detta innebär för nu förevarande anslag en besparing för helt budgetår på 158 milj. kr. Utskottet tillstyrker följaktligen de här aktuella motionsyrkandena.

Det bör få ankomma på regeringen att föranstalta om härför erforderliga författningsändringar.

Genom vad utskottet sålunda anfört tillgodoses också yrkandena i motionerna 1984/85:439 (c) om en anslagsminskning med 89 milj. kr. och 1984/85:1364 (fp) om en minskning med 10 milj. kr. Utskottet avstyrker däremot yrkandet i motion 1984/85:1995 (vpk) om en höjning av anslaget med 120 milj. kr.

dels att utskottets hemställan under 8 a bort ha följande lydelse:

8. att riksdagen

a. med avslag på regeringens förslag och motion 1984/85:1995 (vpk) yrkande 1, med anledning av motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 2 och 1984/85:1364 (fp) yrkande 2 samt med bifall till motion 1984/85:2552 (m) yrkande 2 och yrkande 4 i denna del till *Bidrag till drift av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 593 000 000 kr.,

7. Anslaget Bidrag till drift av kommunala vägar och gator (mom. 8 a)

Rune Torwald och Gösta Andersson (båda c) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet finner" och slutar med "samtliga motionsyrkanden" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommit till uttryck i motion 1984/85:439 (c) om att medelsanvisningen för här ifrågavarande ändamål bör kunna minskas i förhållande till regeringens förslag. Anslaget bör således tas upp med ett belopp av 662 milj. kr. Detta innebär att kommunerna får full täckning för pris- och lönehöjningar under senare år. Härigenom tillgodoses också yrkandet i motion 1984/85:1364 (fp) om en minskning med 10 milj. kr. av den förordade medelsanvisningen. Däremot är utskottet inte berett att biträda yrkandena i motion 1984/85:2552 (m) om en sänkning av bidragsprocenten till 75 % och en häremot svarande anslagsminskning till 593 milj. kr. Än mindre finner sig utskottet kunna tillstyrka yrkandet i motion 1984/85:1995 (vpk) om en höjning av anslaget med 120 milj. kr. Båda motionsyrkandena avstyrks därför.

dels att utskottets hemställan under 8 a bort ha följande lydelse:

8. att riksdagen

a. med avslag på regeringens förslag samt motionerna 1984/85:1995 (vpk) yrkande 1 och 1984/85:2552 (m) yrkande 2 och yrkande 4 i denna del, med anledning av motion 1984/85:1364 (fp) yrkande 2 samt med bifall till motion 1984/85:439 (c) yrkande 2 till *Bidrag till drift av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 662 000 000 kr.,

8. Anslaget Bidrag till drift av kommunala vägar och gator (mom 8 a)

Olle Grahn (fp) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet finner" och slutar med "samtliga motionsyrkanden" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommit till uttryck i motion 1984/85:1364 (fp) och som innebär att det förordade anslaget bör kunna minskas med 10 milj. kr. – att överföras till underhållsanslaget för enskilda vägar. Utskottet tillstyrker därför motionsyrkandet i fråga. Härigenom tillgodoses också i viss mån yrkandet i motion 1984/85:439 (c) om en minskning med 89 milj. kr.

Däremot är utskottet inte berett att – såsom förordas i motion 1984/85:2552 (m) – sänka bidragsprocenten och uppta anslaget med ett häremot svarande belopp av endast 593 milj. kr. Motionsyrkandena härom avstyrks följaktligen.

Ej heller finner sig utskottet berett att i enlighet med yrkandet i motion 1984/85:1995 (vpk) begära en höjning av anslaget med 120 milj. kr. Motionen avstyrks därför i denna del.

dels att urskottets hemställan under 8 a bort ha följande lydelse:

8. att riksdagen

a. med avslag på regeringens förslag samt motionerna 1984/85:1995 (vpk) yrkande 1 och 1984/85:2552 (m) yrkande 2 och yrkande 4 i denna del, med anledning av motion 1984/85:439 (c) yrkande 2 samt med bifall till motion 1984/85:1364 (fp) yrkande 2 till *Bidrag till drift av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 741 000 000 kr.,

9. Anslaget Bidrag till drift av kommunala vägar och gator (mom. 8 a)

Sven Henricsson (vpk) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet finner" och slutar med "samtliga motionsyrkanden" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommit till uttryck i motion 1984/85:1995 (vpk) och som innebär att det är angeläget att minska privatbilismen, varigenom luftföroreningar, buller och trängsel kan reduceras. Härigenom minskas trafikolyckor och hälsorisker. En ökad kollektivtrafik är ägnad att minska bilismen. Detta är ett viktigt motiv för statens 95-procentiga bidrag till väg- och gatuhållning för kollektiv trafik. Men bidraget utgår endast i mån av tillgång på medel. Enligt vägverkets beräkningar skulle f. ö. vid en 95-procentig bidragsgivning, grundad på fastställda normkostnader för olika typer av bidragsåtgärder, driftanslaget behöva räknas upp med 347 milj. kr. till 1 045 milj. kr.

Med tanke på önskemålen om en förbättrad samhällsekonomi förordar utskottet därför en höjning av anslagen till den kollektiva persontrafiken. Detta innebär i förevarande fall att det förordade anslaget bör ökas med 120 milj. kr.

Av det nu anförda följer att utskottet inte kan tillstyrka de i motionerna 1984/85:439 (c) och 1984/85:1364 (fp) yrkade minskningarna med 89 milj. kr. resp. 10 milj. kr. av den i propositionen förordade anslagsanvisningen. Motionsyrkandena härom avstyrks därför.

Än mindre kan utskottet tillstyrka den i motion 1984/85:2552 (m) föreslagna sänkningen av bidragsprocenten och häremot svarande anslagsminskning till 593 milj. kr. Även sistnämnda yrkanden avstyrks därför.

dels att utskottets hemställan under 8 a bort ha följande lydelse:

8. att riksdagen

a. med anledning av regeringens förslag, med avslag på motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 2, 1984/85:1364 (fp) yrkande 2 och 1984/85:2552 (m) yrkande 2 och yrkande 4 i denna del samt med bifall till motion 1984/85:1995 (vpk) yrkande 1 till *Bidrag till drift av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 871 000 000 kr.,

10. Anslaget Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator (mom. 9)

Rolf Clarkson, Wiggo Komstedt, Per Stenmarck och Görel Bohlin (alla m) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "i fråga" bort ersättas med text av följande lydelse:

Med hänvisning till vad som anförts i motion 1984/85:2552 (m), om nödvändigheten av besparingar i budgeten och åtstramning av kommunernas ekonomi, anser utskottet en sänkning under förevarande anslag av det statliga bidraget till 50 % kunna ske samt en häremot svarande minskning av det förordade anslaget med 97 milj. kr. böra vidtas. Utskottet tillstyrker alltså yrkandena härom samt avstyrker följaktligen yrkandet i motion 1984/85:1995 (vpk) om höjning av det förordade anslaget med 60 milj. kr.

Det torde få ankomma på regeringen att föranstalta om de för genomförande av utskottets förslag erforderliga författningsändringarna.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. att riksdagen med avslag på regeringens förslag och motion 1984/85:1995 (vpk) yrkande 2 samt med bifall till motion 1984/85:2552 (m) yrkande 3 och yrkande 4 i denna del till *Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 243 000 000 kr.,

11. Anslaget Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator (mom. 9)

Sven Henricsson (vpk) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "i fråga" bort ersättas med text av följande lydelse:

Under hänvisning till vad som anförts i motion 1984/85:1995 (vpk) om nödvändigheten av att av såväl miljö- och ekonomiskäl som samhällsekonomiska skäl i övrigt stärka kollektivtrafikens ställning tillstyrker utskottet förslaget om en höjning med 60 milj. kr. av den av regeringen förordade medelsanvisningen under detta anslag.

Härav följer att utskottet avstyrker yrkandena i motion 1984/85:2552 (m) om en lägre bidragsprocent för bidragsgivningen under anslaget samt en häremot svarande minskning av bidragsmedlen.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:2552 (m) yrkande 3 och yrkande 4 i denna del samt med bifall till motion 1984/85:1995 (vpk) yrkande 2 till *Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 400 000 000 kr.,

12. Anslaget Bidrag till drift av enskilda vägar m. m. (mom. 10 a och b)

Rune Torwald och Gösta Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "motsvarande delar" bort ersättas med text av följande lydelse:

Som förut nämnts infördes i förra årets budget ett differentierat bidragssystem för enskilda vägar, med fyra olika nivåer: 80 %, 70 %, 50 % och 40 %. Väghållarna fick på många håll intryck av att den tidigare 70-procentsnivån skulle bli "normalnivån". Men eftersom anslaget inte fick någon real höjning fanns i realiteten bara ekonomiskt utrymme för 50-procentsnivån som normalnivå. Detta påtalades av centern, som krävde dels återgång till den tidigare generella 70-procentsregeln, dels den för ett sådant beslut nödvändiga anslagshöjningen. Utskottet, som delar motionärernas uppfattning härom, vill i sammanhanget också erinra om att riksdagen vid en rad tillfällen tidigare understrukit att särskild hänsyn måste tas till det enskilda vägnätets betydelse för näringslivet och kommunikationerna i allmänhet.

Utskottet tillstyrker sålunda att en återgång sker till de regerl för statsbidragsgivningen som gällde för budgetåret 1982/83.

Det torde få ankomma på regeringen att föranstalta om härför erforderliga författningsändringar.

Vad utskottet härom anfört innebär ett tillstyrkande av förslagen i denna del i motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 3, 1984/85:872 (c) yrkande 2, 1984/85:1523 (c) yrkande 3 i denna del, 1984/85:2273 (c) och 1984/85:2747 (c).

Med beaktande av vad som anförts i motion 1984/85:439 (c) om medelsbehovet för enskilda vägar bör anslaget höjas till 356 milj. kr. Detta skulle enligt utskottets uppfattning innebära oförändrat realt anslag jämfört med 1982 års budget. Utskottet tillstyrker alltså den i motion 1984/85:439 (c) förordade anslagshöjningen med 25 milj. kr. till 356 milj. kr. Härigenom tillgodoses i sak också den i motion 1984/85:1987 (c) föreslagna höjningen till vägverkets planeringsnivå B dvs. 353 milj. kr. samt i motionerna 1984/85:1364 (fp) och 1984/85:2555 (fp) om en höjning av anslaget med 10 milj. kr. samt motion 1984/85:1523 (c) i denna del.

dels att utskottets hemställan under 10 a och b bort ha följande lydelse:

10. att riksdagen

a. med bifall till motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 3, 1984/85:872 (c) yrkande 2, 1984/85:1523 (c) yrkande 3 i denna del, 1984/85:2273 (c) och 1984/85:2747 (c) beslutar en återgång till de bidragsregler som gällde för budgetåret 1982/83,

b. med anledning av regeringens förslag samt motionerna 1984/85:1364 (fp) yrkande 1, 1984/85:1523 (c) yrkande 3 i denna del, 1984/85:1987 (c) i denna del och 1984/85:2555 (fp) yrkande 1 samt

med bifall till motion 1984/85:439 (c) yrkande 4 till *Bidrag till drift av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 356 000 000 kr.,

13. Anslaget Bidrag till drift av enskilda vägar m. m. (mom. 10 a och b)

Olle Grahn (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "motsvarande delar" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet finner --- (lika med utskottet) --- med bidrag.

Vad beträffar anslaget för nästa budgetår anser dock utskottet att detsamma i enlighet med yrkandena i motionerna 1984/85:1364 (fp) och 1984/85:2555 (fp) bör tas upp med ett med 10 milj. kr. förhöjt belopp av 341 milj. kr.

Härigenom tillgodoses till viss del de yrkanden om en anslagshöjning som framförts i motionerna 1984/85:439 (c), 1984/85:1987 (c) och 1984/85:1523 (c) i denna del.

dels att utskottets hemställan under 10 a och b bort ha följande lydelse:

10. att riksdagen

a. avslår motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 3, 1984/85:872 (c) yrkande 2, 1984/85:1523 (c) yrkande 3 i denna del, 1984/85:2273 (c) och 1984/85:2747 (c) samtliga om ändrad bidragsgivning till drift av enskilda vägar,

b. med anledning av regeringens förslag och motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 4, 1984/85:1523 (c) yrkande 3 i denna del och 1984/85:1987 (c) i denna del samt med bifall till motionerna 1984/85:1364 (fp) yrkande 1 och 1984/85:2555 (fp) yrkande 1 till *Bidrag till drift av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 341 000 000 kr.,

14. Planeringsordningen samt flerårs- och fördelningsplanerna (mom. 17)

Rune Torwald (c), Gösta Andersson (c) och Sven Henricsson (vpk) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 20 börjar med "Utskottet har" och slutar med "*väg 46*" bort ersättas med text av följande lydelse:

I en del andra härmed likartade motioner tas dock upp vissa mycket viktiga frågor av speciell karaktär. Det gäller motionerna 1984/85:440 (vpk) yrkande 1 om upprustning av *vägnätet i anslutning till järnvägen Forsmo–Hoting*, 1984/85:623 (s) om *samordning av regionalpolitiska åtgärder och upprustningen av vägnätet*, 1984/85:872 (c) yrkande 1 om upprustning av *vägnätet i*

Kalmar län, 1984/85:923 (c) yrkande 2 om viss *vägupprustning i anslutning till planerad nedläggning av järnvägen Falköping–Landeryd* och 1984/85:1376 (s) om ny sträckning av *väg 46*. De i motionerna upptagna spörsmålen gäller till övervägande del upprustningsbehov i anledning av planerad nedläggning av persontrafiken på vissa järnvägar och måste som sådana betraktas som särskilt angelägna. Det är sålunda enligt utskottets uppfattning av största vikt att riksdagen slår fast att erforderlig upprustning av sådana vägar varom här är fråga skall ske *före* planerad järnvägsnedläggning. Även övriga i dessa motioner omnämnda investeringsbehov måste enligt utskottets uppfattning prioriteras eftersom det här gäller tidigare eftersatta vägar och vägavsnitt, som dessutom måste komma till utförande för nödvändig samordning mellan regionalpolitiken och vägfrågornas lösning för närmast berörda bygder och befolkningsgrupper. Det bör därför ankomma på regeringen att närmare studera frågorna härom och föranstalta om erforderliga åtgärder. På de i motionerna angivna skälen förutsätter utskottet att så snarast sker.

Vad utskottet härom anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. att riksdagen

a. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1984/85:440 (vpk) yrkande 1 om upprustning av vägnätet i anslutning till bandelen Forsmo–Hoting,

b. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1984/85:623 (s) om en samordning av regionalpolitiska åtgärder och upprustningen av vägnätet,

c. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1984/85:872 (c) yrkande 1 om upprustning av vägnätet i Kalmar län,

d. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1984/85:923 (c) yrkande 2 om upprustning av vägnätet i anslutning till bandelen Falköping–Landeryd,

e. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1984/85:1376 (s) om ny sträckning av väg 46,

15. Planeringsordningen samt flerårs- och fördelningsplanerna (mom. 18) – under förutsättning att den med 3 betecknade reservationen ej vunnit riksdagens bifall

Rune Torwald (c), Gösta Andersson (c) och Sven Henricsson (vpk) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Av samma" och slutar med "*riksväg 83*" bort ersättas med text av följande lydelse:

I motion 1984/85:745 (c) begärs att riksdagen som sin mening ger

regeringen till känna vad som anförts i motionen om vikten av att delen Ramsjö–Östavall av *riksväg 83* mellan Ljusdal och Ånge snarast byggs om till tillfredsställande standard. I motion 1984/85:1956 (fp) begärs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om vikten av att riksväg 83 snarast ges en med flertalet andra vägar likvärdig, trafiksäker standard. I den tidigare under avsnittet om byggande av statliga vägar upptagna motionen 1984/85:742 (vpk) har liknande synpunkter som de i de båda förstnämnda motionerna anförts.

Utskottet vill för sin del erinra om att frågan om upprustning av riksväg 83 sedan många år tillbaka i olika former ständigt tagits upp i riksdagen – dock utan att frågan härom fått någon mera definitiv lösning. För egen del har utskottet också under flera år i följd understrukit vikten av att frågor om vägbyggnaderna över länsgränserna m. m. vederbörligen uppmärksammas. Så torde emellertid i förevarande fall inte heller ha skett. Utskottet finner det för sin del ytterst angeläget att en ändring i nu berörda hänseenden kommer till stånd samt erinrar i övrigt om vad som anförts i den med 3 betecknade reservationen. Det måste slutligen enligt utskottets uppfattning nu äntligen ankomma på regeringen att vidta sådana åtgärder att erforderlig upprustning av vägen i fråga snarast genomförs.

Vad utskottet härom anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. att riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:745 (c) och 1984/85:1956 (fp) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om upprustning av riksväg 83,

Bilaga 1

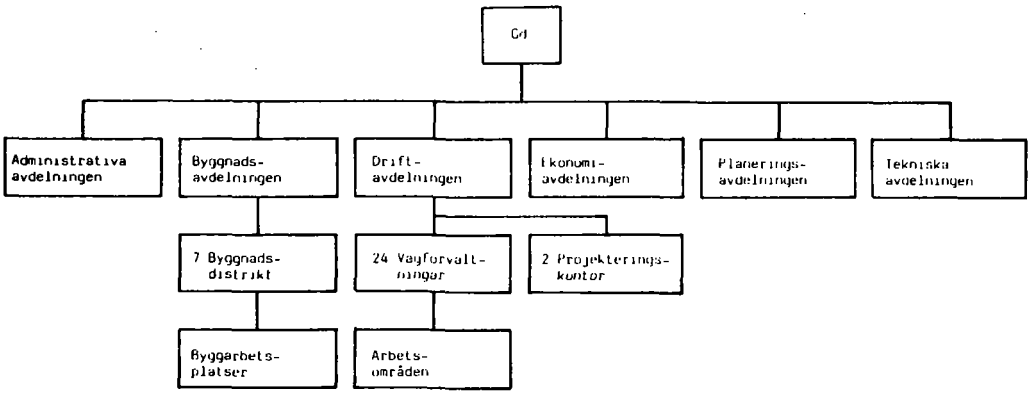

Figur 1

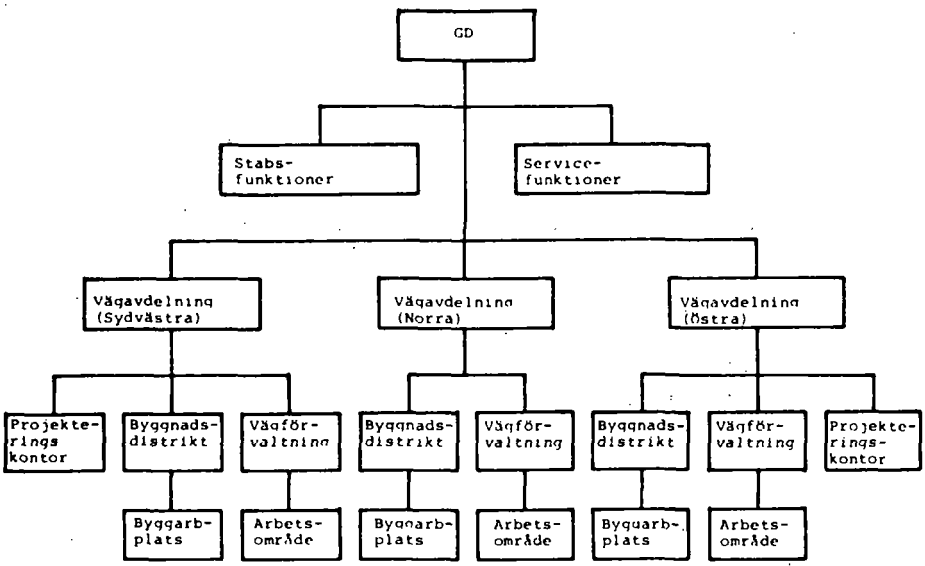

Figur 2

VÄGAVDELNINGARNAS
GEOGRAFISKA
ANSVARSOMRÅDEN

Bilaga 2

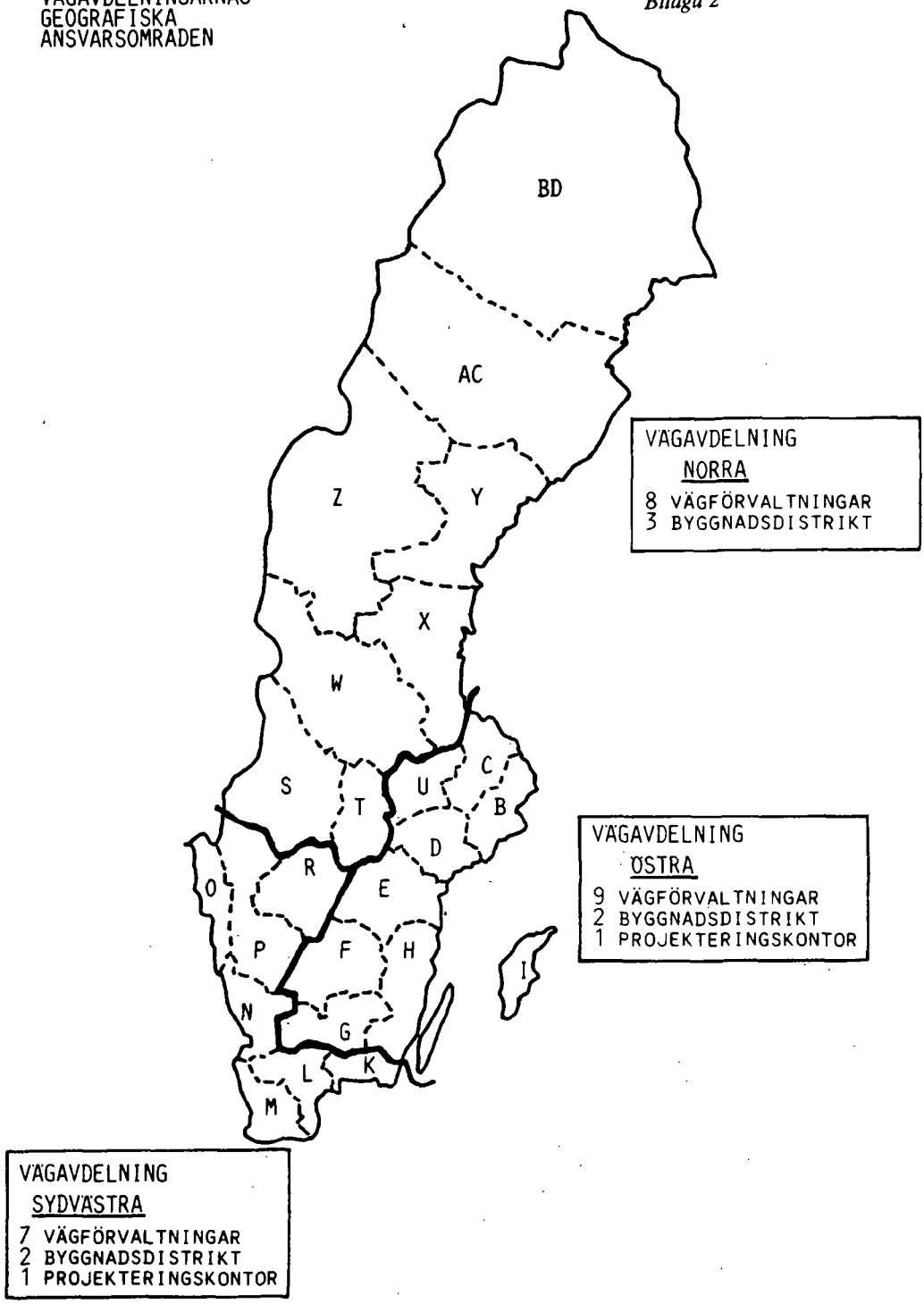

Figur 3

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Hemställan i propositionen 1

Anslagen till vägväsende m. m. 1
Ny organisation för vägverket 2
Bakgrund till förslaget om ny organisation för vägverket 2

Motionerna 3

Utskottet 8
1 Anslags- och bidragsfrågor 8
2 Motionsyrkanden beträffande vissa planeringsfrågor samt flerårs- och fördelningsplanerna m. m. 16
3 Vissa övriga frågor 20
4 Ny organisation för vägverket 22
5 Hemställan 25

Reservationer 29

Bilaga 1
Nuvarande och föreslagen organisation (figur 1 och 2) 41
Bilaga 2
Indelning av den statliga väghållningen i tre regioner (figur 3) 42

minab/gotab Stockholm 1985 79976